

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deákter 1.
Telefon: 182. — Hirdetéseket díjazásuk szerint.

Főszerkesztő:
Kemény László

Felolvasó szerkesztő:
Erős Sándor

Megjelenik hetenként kétszer.
Előfizetési árak: Egy évre 10 kor, fél évre 5 korona, negyed évre 3 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 24 fillér.

Háborus emberanyagunk vesztesége és annak pótlása.

Írta: PÉCSI DANI

Az elmúlt hónapokban ünnepeztük korosult költőnk, Arany János századik születésnapját, aki békeidőben imígyen pengette lantját: „Egyre halnak, egyre halnak, színe-java a magyarnak, itt is egy név, ott is egy név, hányat elvisz minden egy év.”

Hát most, az immár 48 hónap óta dúló világháború hány embert vitt el? Annyit, amennyi majdnem katasztrófális hatással lehet nemzeti létünkre!

Ennek a vérvesztésnek a nagyságát szeretném néhány statisztikai adattal megvilágítani, hogy a meztelen tények okainak feltárása után esetleg majd módját tudnók ejteni, hogy miképpen enyhíthetők komoly munkánkkal ezen katasztrófa súlyosságát.

Népszaporodásunk, mely az európai államok között béke idején is majdnem az utolsó helyen állott, az utolsó öt évben a következőképpen alakult:

1912-ben	— — — — —	+ 13 ‰
1913-ban	— — — — —	+ 11 ‰
1914-ben	— — — — —	+ 12 ‰
1915-ben	— — — — —	+ 2 ‰
1916-ban	— — — — —	+ 5 ‰

Az első három (1912., 1913. és 1914.

év) adatai szerint 21¹/₂ millió lakos u'án Magyarország Horvátországgal együtt az egész magyar birodalomban évenkénti szaporulatunk átlag 252 900 ember volt, három év alatt 756 900 ember.

Az 1915/16-iki háborus évek alatt, amióh a +13, illetve 11'2 és 11⁰/₀₀ szaporulat ellenében átlag minden 1000 lakos után 6-6 lélek fogyását kell számítani, e két év alatti veszteségünk a nagyobb halálózás és a jóval kisebb számú születések következtében 149.000 lelket tesz ki az előbbi három évhöz viszonyítva. Ha ezen tényleges veszteséghez hozzávesszük a három év előtti évi átlagos szaporulatot, két évre évenként 252 900 embert, akkor ezen a címen két évi veszteségünk összesen 654.800 ember.

Horribilis szá'n! Megdöbentő lehet mindnyájunkra, ha elgondoljuk, hogy a front mögött, békés polgárok közt ily nagymérvű két év alatt az embervesztés! Ha ezen veszteséghez hozzávesszük a világháború forgatagában elesetteket, amely szám bizonyára még nagyobb volt ennél, én azonban csak akkorára értekelem, mint a fenti veszteséget, akkor összes háborus anyagvesztéségünk 1916. december 31-éig kerekén körülbelül egy és egy harmad millió ember. Olyan szám, mely hazánk

állami létét már most is erősen megátmadta, most, amikor a világháború forgatagának megszűnését még nem remélhetjük, amikor a várva várt béke nem vehet véget a háborus pusztításnak és ki tudja, meddig vérzünk ezer és ezer sebből, mondom, most előrendű kötelességünk legalább a békés veszteségnek nagy fokát enyhíteni, ha ez lehetséges!

Pedig lehetséges! Lássuk, hogyan?

Még béke idején kötelességünk lett volna az addig is nagy halálózási százelőket csökkenteni, de ha már akkor elmulasztottuk, most százszorosán és sietve kell a mulasztást pótolni!

Ezen pótlás módjait szándékozom érinteni és azokra az illetékes körök figyelmét ráterelni.

Ha valami bajon segíteni akarunk, a baj okát kell megkeresnünk. A baj főoka, tudjuk mindnyájan, a háború, de ennek megszüntetése nem időnk függ. Nagymérvű embervesztéshez többi okaitól a statisztika ad felvilágosítást.

Hazánkban 1914-ben élve született: 648,855 lélek.

Halva született: 15.449.

Szaporulat: 208,841.

Halálokok: 1. Halva született 15.449.

2. Hét éven aluli gyermek 193.805.

AZ ÁRVA.

Írta: S. H.

II.

— Csend legyen! — kiáltotta Kulikóvné. Majd a lányhoz fordult:

— Te ostoba, tudod-e ki van fölötted?

— Anygal — mondta remegve a lány.

— Te kis árva, te kis epersem, férgeskéje az Istennek! Szárnyas anygal — mondta izgatottan Kulikóvné, majd megfogta a gyermeket, magához kezdte szorongatni.

A lányka sirni kezdett. Lehet, hogy fejcsékvéjével, melylyel eddig semmit sem fogott fel, kezdte megérteni helyzetét.

A koresmáros az asztalra könyökölve aludt: a verkit is abahagyta a játékát, mert érdekelte az, amit látott.

Csend támadt, amelyet azonban nemsokára lödobogás szakított meg és egy főrhang, amint rászólt a lovakra!

— Pazt!

Majd nemsokára megnyílt a koresma ajtaja s belépett azon Margula István égő lámpással kezében, melyet az asztalra helyezett. Kezeit dörzsölte, hogy felmelegítse és rászólt a koresmárosra!

— Adjon ide egy üveg pálinkát!

— Margula — mondta Kulikóvné — ezt a kis lányt elviszed Lestinecebe.

— Persze, hogy elviszem, mert hiszen megparancsolták — felelte Margula.

Majd körülnévte az asszonyok csoportján, így szólt:

— De fölöntöttetek a garatra, mi...?

— Hogy a manó vigyen el! — mondta Kulikóvné. — Inkább hallgass meg, hogy mit mondok.

Ez a gyermek árva, tehát jól vigyázz rá. Tudod-e, hogy ki érködik felette?

István nem tartotta szükségesnek, hogy feleljen erre a kérdésre, hanem kezdte fogva a pálinkás üveget, kezdé:

— Hogy a...

De nem folytatta tovább, mert inni kezdett. Egyszerre összehúzta az arcát, köpött egyet és így szólt:

— Hiszen ez csupa víz. Adj nekem a másik üvegből.

A koresmáros a másikból öntött István kiitta.

— Ez már többet ér!

Margulát ugyanaz a veszedelem fenyegette, amely előbb az asszonyokat érte el.

Kirívte vagy öt üveget, teljesen megfeleltkezett lámpásáról, melyben már a gyertya tövig égett. Félálmosan megfogta a gyermek kezét s rámondott:

— Gyere már, te kolyók!

Az asszonyok ekkor már mindnyájan aludtak, a kis Anosát egy sem áldotta meg. Anyja Lupiszkor temetőjében feküdt, ő pedig Lestinecebe ment.

Kimentek, föltek a szárn s elindultak. A szánok eleinte alig ment a sárban, később azonban kijértek a széles, hóval vastagon beborított útra. Röpülték is a lovak a paha haron, míg messziről a kutay ugatását lehetett hallani.

Mentek, mentek. István hajtotta a lovakat, közben pedig énekel a bajusza alatt. Nemsokára elhallgatott; feje jobbra, balra ingadozott, míg végre elaludt. Azt álmódta, hogy sádjá otthon az ura, amiért a lovakat lassan hajtotta Annuska nem aludt, mert fázott. Tágra nyílt szemmel nézte a hófehér mezőket és Margula széles vállait. Anyja halálára is gondolt annak halvány, sovány arcára és nyílt szemére — és érezte, hogy ő ezt az arcot nagyon szerette és hogy már nincs senkije és nem is lesz soha, akit úgy szeressen. Hiszen saját szemével látta, hogyan temették el anyját Lupiszkorban. Ha visszaemlékezett erre, sirni szeretett volna a fájdalomtól. De fázott szegénykének a lába s elsírta magát — a hideg miatt.

Habár nem is volt fagyos idő, a hideg mégis csak ürhetetlen volt. Istvánnak legalább belül volt meleg. Az se bántotta, hogy lovai az erdőbe érvé, jasszacsak kooogtak, majd ledérve az útról, nekimenek egy kőrakásnak s felfordították a szánt. István ugyan felébredt erre, de nem tudta, hogy mi történt.

— István!

— Mit kiabálsz?

3. Fertőző korban 7 éven felüli gyermek 61.488.

4. Felöltő ember gümőkórban 49.848. Látjuk ezen adatokból, hogy a nagy veszteség az emberéletben a gyermekhalandóság okozza, 1. a halva születettek, 2. a hét éven aluli gyermekek, 3. a hét éven felüli gyermekek a fertőző bajokban, 4. következnek a gümőkór.

Ha tehát sikerrel akarunk ezen még béke idején is állandó baj ellen védekezni, akkor gondoskodnunk kell a legnagyobb mérvű cseccsem- és anyavédelemről és minden eszközzel küzdeni a fertőző bajok és a gümőkór ellen.

Az összehasonlító európai statisztikai adatok szerint a gyermekehalálozási arány rosszasága tekintetében első helyen Oroszország áll, utána jön második helyen Magyarország. A legjobban áll Norvégia, annyira, hogy ha nálunk is olyanok volnának a viszonyok, akkor 100.000 gyermekkel több maradna életben, tehát ezen egy tételben megjavíthatnók mérlegünkét 100.000 ember életével.

Az összehasonlító európai statisztika szerint a hét éven felüli gyermek fertőző betegségekből elhaltak számát véve az utolsó előtti helyen vagyunk, utánunk már csak Szerbia következik. Ezen tételben évente veszteségünk 61.488 lélek, egy millió lakos után 1752 halálozást mutathatunk fel. Ezt a számot kellő intézkedésekkel csak annyira letudnók nyomni, mint Németország, ahol egy millió lakos után ezen

bajban évente 876 ember hal el, akkor máris 50%-os esnek a mérleg javára. De ezen tételnél még ennél is többet remélnek, mert például 1915-ben és 1916-ban elvesztettünk csak hólyagos himlőben 8015 embert, melyből kellő időben elenyésző költséggel, az annál több igyekezettel legalább 7500 embert meg lehetett volna menteni, ha a véd-himlőoltási törvényt a hatóság olyan erőlyel kezelte volna, mint tetszem a pénz és véradót. Így tehát itt is megmenthető lett volna 34.000 ember.

Mint utolsó nagyobb halálok szerepel a statisztikában a felnőttek gümőkórja, 49.848 halottal.

Az összehasonlító európai statisztikai adatok szerint a gümőkórban halálozásoknál rosszaság tekintetében első helyen áll Magyarország. Minden millió lakos után 3741 embert veszítünk évente gümőkór folytán. Portugália ezzel szemben 1185, Németország 1753 embert. Ha tehát nálunk is csak olyan volna az arány mint Németországban; itt is megmenthetnők évente 250.000 embert.

Összegezve az eddigi adatokat, megmenthetünk volna évente 100.000 cseccsemöt, 10.000 halva született gyermeket, 34.000 fertőző bajban elhaltat, 25.000 gümőkórban elhaltat összesen 169.000 emberéletet.

Adakozzunk a „Vörös Kereszt”-nek és a katonák „Rokkant alapja” javára.

— Felfordultunk.
István megkérdezte: — Mi fordult fel? az úveg? — és elaludt.

A leánya lent a szánkó mellé és összezsugorodott, ahogy csak bír. De pár perc múlva erősen fázott, tehát kelteni kezdte megint az alvót:

— István!
Az meg se mukkant.
— István, fázom, szeretnék fölmelegedni!
Majd nemokára:
— István, én gyalog megyek.
— Végére csakugyan elindult. Ugy tetszett neki, hogy közel van már Lestinechez. Az utat ismerte, hisz minden áldott vasárnap átjárta oda a templomba. De most egyedül kellett mennie. Azonban oly világos volt, akárcsak nappal. Annuska az erdőbe nézett, ahol fekete fatönkék hervettek élesen eltűdve a fény, hajs talajtól. Az erdőben mély csend honolt, ami a leányt erős félelemmel töltötte el. A faágakon lili-ott olvadozva feküdt a hó, némlégykírel erősen csipegett, szótűdve a lentebb álló kisebb-nagyobb ágakon. De ez volt az egyetlen hang az egész erdőben. Másfélkörben körös-körül csend volt: Csend és — némaság.

Az egyetlen élő és mozgó lény eme rettenetes megdömlésben közepette, mint egy kisenyke, fekete pont volt Annuska. Ő maga, szánalmas, gyengye természet, ott gázolt az éjszakában, az erdőben s a havon, tele reménységgel.

Van abban valami esodálatos, hogyha az, ami gyenge, erőtlén, rándja magát valami nehéz munkára és bízik a s megdömlésben erejében. A lány elég sokat ment, míg végre elfáradt. Akadályozták a menésben nagy botosai, melyek mindig le akartak

csuzni kicsiny lábairól. Fázástól volt a hóból kibuzogtató a nehéz hótöpusok. S emellett a kezével sem bírt magán segíteni. Az egyikben keszkenőjét tartotta, a másikban azt a tiz garast, amit Kulikovtól kapott.

Attól félt, hogy a hóba hullnak. Majd hangosan sirni kezdett. Egyszerre megállt, mintha meg akart volna arról győződni, vajjon hallja-e valaki. Csakugyan hallott valaki, — az erdő. Az olvadó hó vizégek cseppege oly fájdalmas hangot adott. A gyermek mind lassabban haladt előre. Vajjon el nem tév-e? De ugyan hová? Az ut széles, fehér volt, kétoldalt sötétlő fákkal szegélyezve. A leánya a gyengeségtől fáradt, álmos kezdett lenni.

Leült egy fa alá. Szemei be-behunyódtak. Némiykor ugy tetszett neki, hogy a fehér, havas uton anyja közeleg. Nem jött senki. A gyermek mégis biztosan tudta, hogy valakinek el kell jönnie. Ugyan kisedo jönne? Az angyal. Hát hiszen az öreg Kulikovné mondta, hogy felette angyal van. — S Annuska ismerte. Édesanyja szobájában volt egy festett angyal kiterjesztett szárnyakkal, ámint kezében lilomtot tart. Annak el kell jönnie. Most erősebben kezdett csopogni Talán az angyal veri le szárnyaival a havat.

Csend! Alighanem jón valaki s ámbár puha a hó, mégis csikorog. Csendes, de gyors léptek közelnek. A gyermek reménytelen teli emelte fel álmos szemecskéjét.

— Ki az?!

Csunya, háromszögletű farkasfej, nagy fülekkel, figyelmesen néz a gyermeke...

Vége)

P. Gy.

A NÉPTAKAREKÉPNÉZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NAGYKANIZSÁN a VIII. magyar hadikölcsön

hivatalos jegyzési helye. Ugyanott hadikölcsön biztosítások is felvé-
tetnek.

Hová tegyük pénzünket?

A Rothschild-ház, a legnagyobb bankom nyújtanak olyan kamatot a kölcsönért, mint az államkormány a hadikölcsönökért. A nemzet apraja, nagya siet pénzt befektetni, hisz vele nemcsak a köznek használ, nemcsak a háború gyors befejezését s a sóvárgva várt békét segíti elő, de magának is olyan biztosított lel s talál, aminőt más befektetésnél seholsem.

Még dörögnek az ágyuk, a déli és nyugati frontokon ékeskedetten folyik a küzdelem a békéért. Fiaink, véreink vért izzadva tusakodnak boszut líheg-ellenfeleinkkel, irtózatok, titáni küzdelmeket vívnak igazságnéért. Sz ez látra, ezt tudva, lehet-e, akadh-e zsugori, tartózkodó, szennyes lélek, ki itthon felpénzelve megvonja feleslegét atól a magasaság szent céltól, melyet a nyolcadik hadikölcsön szolgál ellenneink szembem.

Hisz nem ajándékrol, kölcsönrol van szó, mely bőven megtérül, ha majdan véreink a kivított béke napjában itthon erejéket a haza felvirágztatására fordíthatják.

Nagykanizsa város és környékének hazailas közönsége amiként a multban, ugy a jelenben is tudni fogja kötelességét s a hívó szöveget engedve letogya róni ezuttal is hazafüni kötelmeit.

Örömmel látjuk s tapasztaljuk is ezt s a példa, melyet a kezdeményező státuatnak méltó követésre fog találni az hiszünk minden vonalon.

Mert csak így remélhetjük a rég óhajtott a váru-várt s annyira sóvárgott békét miltöbb elér-
hetni, mely a léleknek megnyugrást hoz, a szenvedéseket megszünteti, a jászóit, a sok fájdalmas sóhajtat elnémíttatja s a megszebott szívet be-
geszti, utat nyitva a nemzetgazdátó esendes mun-
kálkodásnak.

Előjegyezni lehet a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” nagykanizsai fiókjánál és a többi négy pénzintézetnél.

SZINHÁZ.

Már megszoktuk, hogy minden hét hoz valami újdonságot. Derék direktorunk sok meglepetést készít az ó kanizsai kedvéne közönségének s minden szín-
házi delikát dolgot bemutat. A mult hét három első napján Bródy Sándor négy felvonású színdarabát, A szeretőt mutatták be. Magához a darabhoz bő kommentárt fűzhetünk. Ellenentésünk sok tekintetben bőségesen ömlenék tollunk atól az idő, a morál, a háború körülmények szempontjából. A drámai tagozás ellen is lehetne kifogást tenni. De mi ettekin-
tünk a darab hibáinak felsorolását s inkább a já-
tékra, a darab előtünk gördülő reflex-re fordítjuk tekintetünk. S mert drámaról van szó, természetesen, hogy Halasy Mariska érdeklődésünk első tárgya. A kritikus tudja, hogy a társulat e kiváló művésznője mindig höz valami újat szerepében abból a gazdag művészi tárházból, amely léleknek tartalma. Itt is meglepő volt Etlő eleven, tartalmas, lebilincselő, aki tudja, mit, amikor kell alkalmaznia művészi fokozó erő inventárjából. S mert a hibák előtt sem hunyunk szemet, hogy soraink praktikus értéke s vesszen el — hangjának olykor tulmagas regiszterben való haz-

nálát nem tartjuk mindig szerencsének. E kis szépségtől ha kirádrozódik szerepéből, nagy érték lesz mindenben alakítása. Danis fejű ereje, Borbélyné, Halasyné kipróbált művészete mellé Papp István éppen nem közönséges szereplése jól illet s erőt, tartalmat vitt a darab értékének mélyítésébe. F. Zalay Margit a nagymama szerepében adott kiválóan díszretes plastikát.

Csatortörkөн Boccaccio Suppé régi operettjét adták. A csengő-bongó muzsikája zenét örömmel vetők s telt színházat vonzott. Peterdy Etel a címszerepben kedves jelenség volt. F. Zalay Margit, Tihanyi, Borbély Sándor, Németh, Kohári Klára, Leóvay, Halasyné, Hampel Ilona is jó munkatársai voltak a sikernek. A közönség pedig örövendve fogadta az egészséges dallamú, ritmikus muzsikát, amelynek szépségéért a kivételben dicsőjűk meg ügyes karnerturnéket és tehetséges zenekarát.

Pénteken a Mózitündért ugyancsak telt ház előtt mutatták be. A darab tulajdonainak azonban tulajdos pintozása már csaknem az izléstelenségbe ment át. Volt kacaj, de volt pirulás is a színházban. A finom, sima előkelőséget sokszor nélkülözték. Az operettben különben Peterdy Etel mellett Borbély, Hampel Ilona, Halasyné, Tihanyi, Fodor, Némethi váltak ki játékok és énekükkel. Fodor Arthurt nagy hatást keltő táncáért külön kell kiemelniük.

Szombaton este a Oiganyprimás, vasárnap este A csikós népszínmű vonzott zsúfolt házat. Az ünnepi publikum jól mulatott s a kassza tetéve volt — művészeink jó kedvvel játszottak. Így festett e két este a tableau.

Hétfő, kedd, szerda estére szenzációs nagy operette újdonságot hirdet a színpad, Vandergold kisaasszony lesz műsora.

Az újság ingerével ható operette megtöltötte a színházat. S míg a színházat az eső is segített zajosabbá tenni, a színpadon inkább akrobatai mutatványok folytak, mint könnyed, leuge, művészi táncok. E betétek semmiképpen sem voltak szerencsések. A játék elég gördülékenyen folyt. A finom zene egy-két bajos melodijára pedig még az előadás után ott cseengtet a publikum ajkán. A karnerest és a zenekar érdemi ismét az első díszretet. Káprázatos volt Peterdy szép ruhájában. Játéka is közvetlen volt, mint mindig. Mellette Tihanyi, Németh, Hampel, Fodor, Leóvay osztoznak az est kiváló sikerében.

Csatortörkөн Fedora, pénteken Boccaccio, szombaton a Legénybucsu, vasárnap este Ooskay brigadéros kerül színpadra.

KRITIKUS.

A Neptakarékpenztár „Önsegélyző Szövetkezet”
Nagykanizsán,
Deak Ferenc-tér 10. szám,
elfogad hadikölcsön jegyzéseket, —
koronás heti befizetések alapján.

Közelebbi felvilágosítások a hivatalos
órak alatt az intézet helyiségében
adhatók.

Kiskanizsa bucsuja.

A régi jó idők emléke, amikor még az arany ifjuság harci kedvét itthon tombolta ki ma is él még a lelkében, az agynervezett kiskanizsai dorongós bucsuk képében. A háboru alatt változott a bucsuk képe is. Az ifjuság ott a frontokon harcol s a Sáriós Boldogasszony bucsuja Kiskanizsán a reánk következő vasárnapon éppen oly eseményes bucsu fog lenni, mint a legnagyobb helyekében akár Lourdes és Maria-Céllben szokott lenni mindenkoron

HIREK.

Krónika.

Egy-két heleszke és a nyárnak

Th, cége, vége, vége lesz,

Szép hasznáinkban, harszszéjjel

Es élet újra ébredés.

A héli krónikához akkor

Lessen lélemd' megint elég

Es nem veri ki a homlokom,

Ugy, mint most hideg veritek.

Most rá vagyok, utalva arra,

Ami a jó anygalka hos

Es cárom, cárom, egyre cárom,

Sp ugy, mint doktor Szavoss.

Várom, mit szagnak a fülemben

A jó .. és segédanygalka,

És van valami jó kelmjük.

Melylyel a pácból kijutok.

De nem modul közülök egy se,

Megyellen önkínalegok,

É cserkélnek ingyalekben

Törlük én is éhen halok.

S ha majd meghallam s híteritelenk,

Főtöltem lesz nagy nyomosol,

Fogy mért nem lámad az agyamban

Egy eredeti gondolal?

Oh, a vasszagalat haszstalan lesz,

Es anygalka most az urak,

Nem derülhet ki semmi, semmi,

Ha a .. jó anygal .. hallgatol ...

Fend.

ELSŐ SZENT MISE.

Dr. Csaba Jenő plarista tanár július 7-én mondja első szent misáját d. e. 10 órakor az első templomban. Szónoka Dr. Lukács József tanár lesz.

A felső templom festése.

Hosszas huza-vona után a felső templomban rendezte hozták. A templom festését — amelyre rég-óta vártunk — hétfőn reggel megkezdték.

Adományok a Karoly király alapa.

A honvédelmi minisztérium Hadsegélyző osztálya Karoly király nevére egy alapot létesített, mely alaphól a hadi árvek, özvegyek s rokkantak lennének segélyezendők.

Éz alap gyarapítására az illetékes hatóság, az ország különböző részeibe kiküldötteket nemesztott, kik a gyűjtést voltak hivatva eszközölni.

Városunkban is megjelent egy ilyen kiküldött, ki a polgármester megbízottjával be is járta a leg-vagyonosabb polgárokat, azonban sajnos a legtöbb helyen hres kézzel bocsátották el az illető urat, csupán három helyen járt eredményel a gyűjtés és pedig Gross Ferenc sánci bérlő, Práger Ferenc mér-száros és Ungár Henrik borkereskedők jegyeztek 350 koronát egyenkint a nemes cédra, kik különben máshol sem zártoknak el soha a jótékonyág elől s akik nem azért adoztak mint sokan félretek, hogy nevék az újságok hasábjain szerepeljen, de akiknek neveit jelen esetben lehetetlen volt elhallgatniuk.

A DÉL-ZALAI TAKARÉKPENZTÁR R-TÁRS. NAGYKANIZSÁN

mint hivatalos aláírási hely
a VIII. magyar hadikölcsönre

jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad.
A jegyzések előmozdítására a legmagasabb összeg erejéig az évi december 31-ig 4 1/2%, azonnal 1924. június 30-ig 5% mellett lombard kölcsönt nyújt.

Prémium a gasdálknak.

A m. kir. minisztérium az 1918. évi termésből származó búzáért, rozszért, kötszeresért, árpaért, zabért és tengeriért a következő ártöbbletet állapította meg: 1. Azoknak, akik a fenti termésből származó feleslegüket legkésőbb f. évi október 1-éig a Haditerménynek megvételre felajánlják és leszállítják vagy szállításra bejelentik, ezen búzáért a megállapított áron felül métermázsánként 15 korona, a rozszért, kötszeresért, árpaért és zabért métermázsánként 10 korona ártöbbletre van igényük. — A tengeritermésből a fenti határidő alatt beszozállítandó feleslegért és pedig métermázsánként a fajtengeriért 15 korona, a közönséges és kevert tengeri métermázsánként 10 korona ártöbbletre van igényük. — Ezen ártöbbleteken felül van még szállítási prémium is és pedig: Az 1918. július 15-ig bezárólag leszállított termények után métermázsánként 15 korona, július 25-ig bezárólag métermázsánként 10 korona és augusztus 5-ig bezárólag métermázsánként 5 korona.

A menekülteknek adakoztak:

Izraelita hitközség 80 K., Mayer Klótid úrnó ágy, Wallenstein Frigyes úrnó ign, Útő Lászlóné úrnó a hazatérő menekülteknek, gyermek ruháskák, uti pogácsa és egyéb élelmiszerek, mind ezért hálás köszönetét fejezi ki a Bizottság.

Nem kapnak több engedélyt a kofaságra.

Mint értesültünk a város tanácsa a jövőre semmiféle piaci árúsitásra feljogosított engedélyt nem fog kiadni. Nagyon helyesen, csak egy kissé már későn, mert ma már több a piacon a kofa, mint a tojás és a burgonya.

Az új termésrendelet

a vasárnapi „Hivatalos Közlöny”-ben megjelent, melynek legfőbb rendelkezései, hogy az őstermelő férfi lakoságnak fejkenit 15 kgr., a 15 óven aluliának 12 kgr. a fejkóta. Vetésre buzából 100, rozsból 110 kgr. hagyandó holdaságnak. A cséplés idejéig minden gazda köteles a hatóságknak előre bejelenteni. A cséplőgéptulajdonos (gépszé) tartozik a cséplés eredményről könyvet vezetni s minden cséplésről a hatóságknak jelentést tenni az elálltanok évi szükségletük a Haditerményről vásárolhatják meg csupán.

Aki maga évi szükségletét ellátani maga nem akarja az a hatóság újjan fog ellátást nyerni oly arányban, mint az a mult évben is történt. Hízalásra, állatok etetésére gabbanemitt sem a termelő nem tarthat fenn, sem más illyet nem vásárolhat. Szárnyasok etetésére csupán az ocsu használható fel, melyet nem is tartoznak bejelenteni.

— Egy jó házból való leány, jó fizetéssel azonnal felvétetik Ifj. Wajdits József könyvnyomdájában.

A csendőr merénylője.

Kardos János alsódobornói csendőrt, amidőn köbor katonaszerényeket elbűzött, — valaki vadász-fegyverből lelőtte. A merénylő elmenekült, szerencsére a csendőrmester állapota nem súlyos.

Jegyezzen elő mindenki tehetése szerint a nyolcadik hadikölcsönrel Hadikölcsönt jegyezni hazafias kötelesség! Előjegyezni lehet A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANKNAL és a négy pénzintézeteknél.

„BERLIN“

Nagymozgó Nagykanizsán, Erzsébettér Szarvas-Szálloda

Az ujonnan átalakított modern nagytermében mindennap tartatik előadás

hol mindig a legújabb, legszebb és legérdekesebb s legválogatottabb műsorra talál a t. közönség. Mindenik előadása a kinematografia legelsőrendű, legújabb s legremekebb alkotásaiból van összeállítva. Szébb és érdekesebb s tanulságosabb műsort sem a budapesti, sem a bécsi nagymozgókban sem lehet látni. A „BERLIN“ színház agilis igazgatója mindig a legújabb és legválogatottabb s legértékesebb moziműsort mutatja be, finom művészi ízléssel összeállítva. Azonkívül, hogy az előadásokat minél kellemesebb és élvezetesebb tegye kitűnő zenéről is gondoskodott. — A művészi színvonalon álló zenét egy elsőrendű zongoraművész szolgáltatja. Minden harmadik nap új remek műsor. A „BERLIN“ nagymozgó színház látogatását mindenkinél a legmelegebben ajánljuk. Előadások hétköznap 5, 7 és 9 órákor. Vasár- és ünnepnap fél 3, 5, 7 és 9 órákor. A m. tisztelt közönség szíves pártfogását és az előadásón való pontos megjelenését tisztelettel kéri

AZ IGAZGATÓSÁG.

Kérjük tisztelettel a n. é. közönséget, hogy jegyeiket lehetőleg előre megadottan szíveskedjenek.

IRODALOM.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételes joga Irta: Dr. Lukács József, főgimn. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekes és tanulságos olvasmány, amely míg egyrészt szigoruan tudományos, másrészt könnyed stílusával, élvezetes olvasmány. A világtörténelem jelentős mozzanatainak ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán

— Az „Élet“ szépirodalmi és művészeti hetilapot (szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot mindig ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15/c. — Előfizetési ár félvre 15 kor. Mutatványzámmal készsággal küld a kiadóhivatalt.

— „Vasárnapi Újság“ minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság“ előfizetési ára negyedévre tíz korona, „Világ-krónika“ val együtt tizenkét kor. Megrendelhet a „Vasárnapi Újság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) kiadott megrendelhetős a „Képes Népnap“ a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félvre 2 korona 40 fillér.

— Magyar Színpad. Budapest egy-üve színházi és zenei napilap, az Erényi Nándor szerkesztésében megjelenő Magyar Színpad teljesen új formában, pompás aktuális művészi rajzokkal országos nevű kiváló írók közreműködésével jelenik meg és napról-napra a színház, zene, variété- és muzi világából való érdekes közleményeken friss hírek és pikáns pletykákon kívül külön foglalkozik a vidék színházi és művészi híreivel is. — Eldíj számaiba Herceg, Ferenc, Molnár Ferenc, Nagy

Endre, Portosolt Kálmán és mások iriak cikkeket, belső munkatársai a többi közt Harsányi Zoltán, Rutkay György és Csereus Andor, Nagy Endre saját rajzaival tarkított cikksorozatát kezdett henni a vidék színházi furcsaságokról. A Magyar Színpad előfizetési ára egy évtátra 28 kor., egy hónapra 3 kor. A kiadóhivatal Budapest VIII. Bótki Sálárd-utca 18. Kiváratra egy héti ingyen küld mutatványsszámmal.

A világháború minden mozzanatáról bő, eredeti, megbízható, kimerítő

értesülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal szolgál az

AZ ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP olvasóinak.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	56 korona.
Félvre	28 „
Negyedévre	14 K. — f.
Egy hónapra	4 K. 70 f.

Megrendelési cím: AZ ÚJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest VII. Rákóczi ut 54. szám.

Hangszereket és a legjobb húzóharmonikákat

I-sőrendű minőséget ajánlok a legolcsóbb árért.

Továbbá: Hegedűk, citorák, rézfuvóhangszerek, fuvolák, klarinettek, dobok, cimbalmok, beszélőgépek és lemezek nagy választékban kaphatók

Ifj. Wajdits József

hangszerkereskedésében.

NAGYKANIZSÁN, DEÁK-TÉR 1. SZÁM.

Mindenféle hangszerek javításra elfogadtatnak.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Doáktér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjszabás szerint.

Főszerkesztő:
Kemény László

Felelős szerkesztő:
Erős Sándor

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 3 korona 60 fillér. —
Egyes szám ára 24 fillér.

A termelő gazdákhöz.

Allig van gazda, aki az új termésátvételi rendeletet átolvasva volna s megértené mi a tennivalója, saját érdekében minden gazda jól teszi, ha az alábbiakat átolvasván megszívleli.

1. Minden gazda köteles a neki kézbesítendő lapon akár kézzel, akár géppel csépel, a cséplés eredményét bejelenteni.

Hogy mennyi gabnája lett, azt az átvévi bizottság a korábban felvett vetéskimutatásból körülbelül úgy is megfogja tudni, állapítani, tehát hazug vallomást ne is kockáztasson meg senki.

3. Ami a legfontosabb és leglényesebb, hogy a cséplésnél a gabnát a lehető legjobban tisztítsák meg őröstől, konkolytól, szóval minden szémétől, mert csak a tiszta gabnával tartozik minden gazda elszámolni, az őrös gazdasági célokra visszahagyatik.

Igavonó lovaknak, csikóknak borjúknak csakis árpa hagyható fenn.

Disznóknak hizlalási célokra a tenyész disznóknak (göböknek) s malacoknak szintén csak árpa hagyható fenn, vagy vásárolható, vásárlási igazolvánnyal.

A majorság etetésére visszahagyatik az őrös teljes mennyiségében.

Gabnából minden egyes földműves családnál a felnőtt, 15 éven felüli nők és férfiak számára fejenként 15 kgr., a 15 éven aluliak számára 12 kgr. hagyatik meg fejenként.

Vetési célokra búzából katasztrális holdanként 100 kgr., rozából 110 kgr., árpából és zabból pedig 90 kgr. hagyatik fenn. Azon gazdáknál, akik nem helybeli, de vidéki, más falubeli munkásokat is foglalkoztatnak például a szőlőben vagy másutt, az ilyen munkások részére is köteles a bizottság egy mennyiséget fenthagyni.

Beszáradásra 2 $\frac{1}{2}$ %-ot szintén köteles a bizottság beszámítani. —

Csordásnak, kanásznak, csikósnak stb. járandósága többé nem kenyérben, hanem gabnában lesz kiszámítandó és pedig olyképen, hogy minden kijáró marha és disznó után kap a pásztor 3 kgr. gabonát s ez a gazdánál meghagyatik, a többi szükséglet gabonával egyetemben.

Ami ezeken túl feleslege marad a gazdának, azt az átvévi bizottság által kiállított utalvánnyal köteles azonnal a Weisz és Daneberg céghez Magyar utca beszállítani, ahol mennél előbb szállítja be, annál több pénzt fog érte kapni.

Eladni a gabnából senkinek nem szabad, csakis a Haditerméknek.

Kölcsönözni vagy cserélni, szigorúan tilos. —

Akinek termése kevesebb, amennyire szükség van, az a Haditerménytől a szükségletét megvásárolhatja. —

Akár a cséplés bejelentésének elmulasztása, akár a gabonából való elikkasztás vagy lopás, eldugás a lehető legszigorúbban büntetettik 2000 korona pénzbírsággal és hat hónapi elzárással s a felmentetteknek bevonultatásával.

Járjon minden gazda egyenes úton, a bizottság tagjai a legméltányosabban fognak eljárni mindenütt, hogy panaszra oka senkinek sem leszen.

Ha azonban bárki a bizottság működésével, felvételével nem lenne megelégedve, a város polgármesteri hivatalában fellebezéssel élhet, ahol sérelmeit feltárhatja s azok orvosolva is lesznek ott. —

Különböen a legszükségesebb tudni valók falragaszokon hirdetve lesznek, s ha bárki mégis nagyobb tájékozást kíván szerezni, forduljon a lap felelős szerkesztőjéhez Banekovich Jánoshoz, ő bárkinék szükséglet nyujt felvilágosítást s utbaigazítást.

B. J.

Adakozunk a Hadsegélyzőnek.

Képek a jelenből.

(Két jó barát.)

Dan nekem sok ismerősöm.

Náluk egy jó barátom.

Celen, nyáron, eszben, sárban,

Ugy örülök, ha látom.

Eis lépésről közsádnal mindig

„Szeress pajtlás, jó uapot!”

És a meddig a kesz ér,

Smeti a kulapot.

Megölelné, ha engedném.

Éll az utca köcsögén,

Ugy siel, mint a fergeleg.

Ha észrevesz, én felém.

Édtől kell azt mindenkinek,

Hogy ő az, ki ill bessel.

Haron fog és nyelce nem áll,

Hogy mit bessel, ludj' a szel.

Tegnap ill volt, felolvasott,

Milyen ünnepe, diadal,

Hányan néstek rá irigyen,

Hisz még elég fiatal.

Bizatlak is csak előre

Ugytala áll már a pályra,

Ős ünneplés ill is, ott is

Önmagát kiálja.

Hány barátot, kedves pajtlás!

Tudna nekem mondani,

Hány írta el paroláit,

És pedig már calami.

Próza és ecrs neki mindegy.

Csak úgy rázza szüntelen,

Különdösen moslanában

Bevitli új erzelem.

Diadalmas tekintettel

Méris végig termelem:

Pró alá, hozzá még pap,

Beszélcen-e így nekem?

Dehogy tudna megvárani,

Tudom, less mit hallawom,

Éntek neki s rá biztató

Mosoly játszik ajkamon.

S lessen szó most csillagokról,

Ucfeljáról, rózsáról,

Aranyhajról, lilomról,

Éllet adó sugárrol.

Beszéd közben arca lángol,

Hozza ajka ugy necel

S bucsuzól jól megrizza

Edanyujfolt kezemet.

„Barátocskám .. vártaim erre ..

Ne vedd Blem rossz néven,

Áncs egy bathám fillérem ..

Égy olyan jó ..” Mosolygok rá,

Tudja ő, ez mit jelent,

Országos mende-mondák.

Szédületes gyorsasággal száll a szó, még gyorsabban a katasztrófális jellegű vészír.

Nem a 333 m. hang terjedési sebességét aposztrófáljuk, hanem azokra a rémhírekre gondolunk, amiket az utóbbi harcéri igazlanságok napok eseményeivel látszólagos összefüggésben öfésége a királyné sérthetetlen személyével kapcsolatban ország-szerre beszélnek.

Háborus jelenség ez is. — Az ellenfeleink száma megfokozódott, intenzívebbé lett a harc leleményesebbé a haremmodor. Már nemcsak a gépek, fegyverek erejével szállnak sikra a felek, mert ezú a terep ma is rendületlenül állunk, — hanem a tömegpszichológia irányításával akarnak ellenségeink eredményes befolyást gyakorolni kilaftastalan győzel-münk elősegítésére.

Igy vagyunk a jelen esetben is. Szellemes an-tant agynőköt aknamunkjának eredőjeként időthöl meg a legutóbbi rágalmazás és felségserzés, amellyel Zita királyné öféségét is belekeverték a Píave melletti szerencsétlen harcokba.

Az ember úgy van berendezve, hogy vele szü-lettet gyarlóságánl fogva könnyebben és inkább el-hiszi embertársairól a rosszat, mint a jót. Erre az általános pszichológiai tényre volt építve a szóban-forgó rémhír is. Nehéz harcok, veszteségek után a lelki depressió könnyen ad helyet mindennemű ma-gyarazatnak, s ha koronás főköt is, szerepelt a mi-litárius, ez még könnyebben megy. Történeti tudás nélküli alap az a talaj ahonnan a hír kiindult. A királyné olasz származású az igaz, de abból a kis olasz dinasztiából való, amelyet az „Egység és Itália” Savoyaházak sok más kisebb dinasztiával számított a pármái családunk ninesen uralkodási territóriumak, éppen úgy, miként a francia forradalom detronizálta a Bourbon dinasztia tagjait.

A királyné tehát olyan bírtokai ellenére hoz-zak, országunkhoz és szerzetünkhoz not. Az igaz-ság keze nem érheti utat a hazafatlan rágalmazók, hisz ellenséges országokban székelnek, de tartoznak az igazságnak azzal, hogy a legnagyobb felhábor-gással utasítsunk vissza minden enémű alaptalan vészírhöztesítéseket, melyeket az uralkodóház, a derek szövetségeseink, s a küzdő magyar nemzet közé akart ékelni az antant fantáziája, könnyen hívó, kishitű

*Megvilloszik a kétó hang,
Feled füstét búz jelen.*

*Vidámabban indul tovább
S másull lódi nagyoktal,
De csak mindig jó bardó ő,
Ba lál szákebb napokat.
Es ha újra találkoznék,
Hogyan kedvel, oh ércen,
Bízok, hogy a refrén es less:
Bardócskám nincs pénsem!*

C. L.

Házasság kötelező orvosi vizsgálatl.

Aradról írják: Fölötte érdekes, komoly és min-den vonatkozásban megvizslendő előterjesztést tett ma a város jövő fejlődését előkészítő bizottságának előkészítő csoportja a tanácsnak. A bizottság presen-tív módon akarja elejét venni a különféle fertőző ba-jok terjedésének, amit úgy vél nagyon helyesen meg-gdani, hogy a házasságokat csak előzetes orvosi vizs-gálat után lehessen megkötni.

emberek bizonyára akadtak nálunk is, akik mindjárt készpénznek vették a dolgot, mert a pletykának meg van az a természete, hogy olyan mintha egy torony tetejéről egy vánkós lollat szórónak szét.

Szerterőpül ezerelek s ráragad mindenre. Mi-dőn mi, akik egy pillanatilag sem tudunk kételkedni apostoli királynok koronázott nejeinek, királynéknak hűségében és hazaszeretetésben, hazafias cselekedet gyakorlásának tekintjük, iza a magyar vitözségben bizó közönségünk sem ad hitelt az ilyenmű plety-káknak, hanem ehelyett bizakodó lélekkel küld egy-két fohászt a seregek urához fegyvereink további győzelméért a dicsőséges békéért.

A királyné

hamarosan belekerült a gyanúsítások forgatagába. Miután fegyverrel le nem győzhetnek bennünket, a rágalmak gonosz fegyverét — amelyet különben ed-dig is tagadatlatlanul nagy ügyességgel „forgattak ellentünk a világ közhangulatának megmőrgésére — vetették igénybe. S hogy hatásosabb legyen, az aljas-lelkű agynőköt fentköltölkű és szeretettel övezett királynéknak személyét vették most célba. — De az egészséges magyar szellem, sohasem fogadja be a suttogó rágalmat. Természetes nyíltsága fajunknak (tisztán a kellő értékre devalválta a gonoszul ter-jesztett rágalmat. S ma már megvan az az erkölcsi elégtétele uralkodóknak, hogy ebben az offenzíva-ban is győzünk s ez a gonosz fegyver is kiesett ellenségeink kezéből, vagy legalább is alaps eső-vétél kapott. Így magyarkól pedig ne fogjon szó-lázat olyan gyújtogatók esővájáról, akiknek gonosz-sága közismert, céljuk erköletlen. Bizalommal te-kintethetnk a trón magaság, onnan csak jóakarát, segítség, támogatás jöhet, az árulás ott idgen s ellenséges lehet — anely máshonnan támadja ana-k sziládságát. Nem igaz magyar az, a ki elhall-gatja, nem igaz magyar, aki tovább adja. Így csak gazok gondolkozhatnak, gazok suttoghatnak.

A hadimillimos.

Szép, tartalmas szíri, van béléve minden földi jóval — jóléttel, zaráll, lisszettel, gömbölyt test-alkattal, mosolygós arccal, fényes, izadt ábrázattal, no meg azután a kultúra hiányával. Hangos, bántó a beszéde, dicsékvő a szava, izléstelen, bár drága az öltözte — körülbelül így néz ki a hadimillimos természetrajza. Ki utazik, folyton beszél, fesszeng a helyén. Bántja, ha sut a nap, pöröl s elidegetlen-kedik, ha az idő borus, mert oda a drága nyaratás. Nagyok és pazaró a dicsékeve mellett, de fősenyöl-zogódi, amikor a természet kitör belőle s két állér-ből is lealkudna a feléd. A sebesült szállító vonaton megiesik a szíve s véget járó égő szarvazt csakneki könnyes szemmel nyújtja a esonka vitéznek, míg ő a következő perében öblös havanna szivarra gyújt rá. Szíjja a háborút, de azért annak szükségességét han-goztatja. Szegényli a címét, de azért búské rá, hogy családja a Tátrában, a Semmeringen — vagy a Ba-laton mellett nyaral. — mert ő ezt a mai drága vilá-gában megbírja.

Igy fest csaknem mindegyik.

A minap történt. Felső Magyarországnan utaz-tam. Velem szemben két öblösen fesszengett egy ut-ra, de a folyosón zsúfolva volt a közönség. Betemete magát a pamloga s versenyt líhgett a lemebergi gyorsvonattal. Majd társas vacsora ment. Elégülten jött be, de csakhamar kitört belőle: — rettenetes! — Egy sprierer 3 korona! Rablás! Ezt már csak a hadimillimos bírja, de magamfajta ember szemján halhat... Csend. Némán bolyongatok könyvem felé... Szerencs — hangzik az álló vonat felé. Embertünk leszáll.

Éz volt a főváros egyik leggazdagabb hadi mil-

lomos, mondja egyik utitársunk, s nevét is meg-mondta. Összenézünk űresen maradt helyére két hölgy öl be fáradtan!

VERUS.

SZINHÁZ.

Fedora Sardou világhírű drámája a mult esztőtökön került nálunk bemutatásra. Mondanuk is fölösleges, hogy szorongó közönség várta a nagy dráma előadását. S nem hiába. A szerző neve, a darab érdekessége, luktató ereje, érzelem expongá-sai az egyik szélsőségből s uralkodó szerzetelenség-ből a másikba megannyi érdekes momentumai a darab-nak s azok a reaktív varázssával hatottak. Ha most idefűznék, hogy a társulat drámai személyzetének ismét alkalma nyílt, hogy régi, kipróbált művészetét újabb érdemmel tegye értékesé, akkor megérjük a darab sikerét. A szereplők ugyanis mintha különös becéző gondallal eszizolták volna ki a darabot, úgy hatott a Fedora. Igaz, voltak az előadásnak kisebb árgondot, kiszámított, fondorlattal teljes. Pedig ott minden mondat egy terv, egy csabda a szerelmes színtel csaltságával szöve az állítólagos nihilista gyilkosnak. Pedig e szerepek ez a rész lenne a clouja, ahol a művészi erő egész önzönével árad ki s eji az illuziók rabkábbága a közönséget. Gőzön Béla öleteresebb és variánsabb volt most, mint máskor. Doktor, Papp István, Baranyay, F. Zalai Margit művészi szereplőkkel szintén nem hagyták eszerben várakozásunkat. Így festett nagy vonásaiban a Fedora előadása.

Pünteken a Boccaccio ment másodszor.

Vasárnap Herceg Ferenc történelmi színműve az „Ocsay brigádéros” került színpa. A darab úgy erkölcsileg mint anyagilag a legjobbban sikerült, szó-val minden jég ellett. Színészeink mind egytől-egyik kitettek magukat, méltán részölgáltak a közönség dicsőretére. Ocsay brigádéros Gőzön Béla alakítta. Gőzön nemcsak mint kiváló színészt, ha-nem mint ögves rendezőt is meg kell dicsőrnünk. Tisza Ilona, Kovács István ögvegyében F. Zalai Margit teltsége legjavát adta. Zalai Margit játéka nem kell dicsőrnünk közönségünk előtt, ugys már sokszor meggyőződött művé-zí játékaról. Tisza Jutka szerepét Assalai Bóke ögvesen játszotta. Pyber vi-kárius Doktor János alakította. Doktor művészetlány szerepében Halasy Mariska ragyogtatta művészetét. Amely szerepben Halasy M. riska játszik, ott mindig a legfényesebb a siker. A palócot Leórey Leo adta. Játékaról szintén jót mondhatunk. Szörényi százados kapitány Tihanyi Béla ögvesen alakította s termé-szetes játékaival tüntette ki magát. A többi szereplők is teltségek legjavával járultak hozzá a darab si-keréhez.

Hétlőn Fall Leó táncos operettjét Stambul rósszaját adták, melyet feszült érdeklődéssel várt közönségünk. Az előadás kitűnően sikerült s főké-szései Komáromy Gizy és Koháry Klára voltak. — Értelhetetlenek tartjuk, hogy színtársulatunk e két legelőrszaga támasza oly ritkán szerepelnek, pedig ami nevezettek nyújtottak akarmelyik fővárosi szin-padunknak is diszére valóának. Komáromy diszkrét és előkelő volt. Koháry viszont véghetetlen kedves-ségével és temperamentumával ragadta el a közönséget. Németh és Tihanyi elsőrangúak voltak, ugyszintén nagyon tetszetek kisebb szerepeikben. — Danis Jenő Hotel igazgatója szerepében a legjobb-ban nyújtotta.

HIREK.

A hadikölcsön sikere megrövidíti a háborút.

Eleinte sokan abban a hitben éltek, hogy ha nem jegyeznek hadikölcsönt, az állam kénytelen lesz befejezni a háborút. Ma már mindenki tisztában van azzal, hogy a háború befejezése nem egyetlen hadviselőfőlen mulik, hanem csakis az összes hadban álló országok akaratára vetődhet véget a vérontásnak. A háború költségeit ilyenformán a magyar állam kénytelen előteremteni s e csupán az előteremtetés módzataiban lehetnek különbségek. Ha ugyanis a pénzügyminiszter a konszolidált államkölcsönök helyett az Osztrák-magyar banknál kénytelen a szükséges összeget megszerezni, akkor ez az eljárás ismét a bankjegyek számát fogja szaporítani. Pedig már eddig is 92 milliárd értékű bankjegy van forgalomban. De az újabb bankjegyek a drágaságot is fokozzák, vagyis valamennyitük megelődését nehezebbé teszik, míg a hadikölcsönkötvény kivonja a forgalomból a bankjegyeket vagyis a megmaradó pénznek nagyobb lesz a vásárlóereje. Minél inkább kitartunk, minél inkább látjuk ellenségeink, hogy országunk gazdasági erejét nem tudják kimeríteni: annál közelebb állunk a hosszantartó háborúhoz.

Siessen tehát mindenki felesleges pénzét a VIII. hadikölcsönre előjegyezni.

Előjegyezni lehet a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” nagykanizsai fiókjánál és a többi nagy pénzintézetnél.

Kinevezés

Öfelsége a király Zsálin Gyula dr. országgyűlési képviselőt, t. honvédlásúszár főhadnagyot, t. honvédlásúszár századosát nevezte ki.

Egy fél zsivarért száz korona.

A mai inszögés dohánnyviszonyokra jellemző eset történt Góres községben. Az élnült vasárnap ugyanis a szövetségzi koresma egyik borozgató vendégének nagy kedve támadt egy zsivarra. Azonban Góresen még dohánnyjegy sínes, amire rá lehetne gyujtani, a zomszéd asztalnál ülő Burján Ferenc pedig, aki Zsáiban közigazgatási tisztviselő és szabadságrát tölti Góresen, erősen fujta a füstöt és egyre jobban ingerelte a nikotin élyés ember vágját, aki végre is nem bírt ellentálni a vágyának és egy darab száz koronás bankót vágott ki az asztalra, amit felajánlott Burjánnak egy fél zsivarért. Burján tartotta az üzletet, elővett egy zsivart, azt kettőre vágta, még pedig hosszában és z-ebrétvére” a 100 koronát, a zsivart átnyujtotta az illetőnek. Burján a 100 koronával a község házára sietett, ahol az előjáróság nyugtázza ellenében átadta a pénzt a hadi árvek és vak katonák számára.

A termés védelme.

Wekerle Sándor dr. belügyminiszter körrendeletben figyelmeztette a gazdákat, hogy saját érdekében a vasútonalatt minél messzebbre, de legalább is 100 méterre helyezzek el terméseiket és hogy az előirt védősávnak, a tarlóban szántott vagy ásott barázdának alkalmazására a legnagyobb gondot fordítsák és az semmi körülmények között se mulasszák el.

Néptakarékpénztár „Önszegélyző Szövetkezet”

Nagykanizsán,

Deák Ferenc-tér 10. szám,
elfogad hadikölcsön jegyzéseket, —
koronás heti befizetések alapján. —

Közelebbi felvilágosítások a hivatalos órák alatt az intézet helyiségében adódnak.

A DÉLZALAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-TÁRS. NAGYKANIZSÁN

**mint hivatalos aláírási hely
a VIII. magyar hadikölcsönre**

jegyzéseket az eredeti feltételek mellett elfogad.

A jegyzések előmozdítására a legmagasabb összeg erejéig ez évi december 31-ig 4½%, azontól 1924. június 30-ig 5% mellett lombard kölcsönt nyújt.

**Zsappanfőzés
lugkő vagy zsappanszóda nélkül.**

Most, hogy oly nehéz tisztességes áron szódához vagy lugkőhöz jutni, nem lesz érdektelen megismerkedni egyik-másik olyan módszerrel, amellyel házilag alkalmas lugot készíthetünk. Nagyobb edénybe egy szakajtókosár száltát hamut teszünk s azután az edényt teleöntve, vízzel felforraljuk. Ha már felforrot, lemérjük egy másik edénybe a nyert lugot, ahol leülepedni hagyjuk, míg a lement lug leülepedt. Áron edényt, melyben felforrtuk a hamut, kizsartjuk a kifőzött hamutól és abba ismét egy kosár hamut teszünk el és annyi vizet öntünk csak rá, amit az feliszik. Most rámerjük a leülepedett lugot és éppen azon eljárást követjük, mint már fentebb leírtuk. Így erősítjük a lugot addig, míg oly erős lesz, hogy a benne megrázott luttollal lemarja, úgy hogy csak a szárá marad. Ez harmadszori vagy negyedszeri fahamu felfőzésre szokott sikerülni. Ekkor a lugot leülepedni hagyjuk. Ezen lugból mérünk azon edénybe amelyben a zsappant főzni akarjuk, annyiszor 4 liter, hány kilo zsiradékunk van és ugyanakkor annyiszor 40 deka ottott meszet teszünk a kímért lugba, ahány kilo a zsiradék. Most ezt a lugot a beletett mésszel többszöri keverés közben felforraljuk. Midőn forni kezd, beletesszük a zsiradékot és úgy főzzük tovább folytonos forrással. Egy-órát forrás után hozzátesszünk annyiszor 50 deka

konyhasót, ahány kilo a zsiradék és így kevertve, még két óra hosszaiig főzzük, forraljuk, időnkint hideg lugot öntögetünk bele, hogy elfutását megakadályozzuk. Ezen háromórás főzés, forralás után reggelig a főzedényben hagyjuk nyugodtan kihűlni, amikor a zsappant belőle kímeltjük. Az elhullott állatok zsírját és husát szinte fel lehet használni a főzéshez.

A NÉPTAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NAGYKANIZSÁN a VIII. magyar hadikölcsön

**hivatalos jegyzési helye. Ugyanott
hadikölcsön biztosítások is felvé-**
tetnek.

**A hadbavonult salamegyei kisiparosok
állami segítyezése.**

Szterényi József kereskedelmi miniszternek egy igen fontos és nagyjelentőségű leirat érkezett meg a soproni kereskedelmi és iparkamarához. A leiratban a miniszter ismerteteli azokat a nagyon többszöri terveit, amelyek a béke beálltával hazatérő kisiparosokra és kiskereskedőkre vonatkoznak, akik hadbavonulást folytán kénytelenek voltak üzemüket bezárítani és üzletüket bezárni. A miniszternek az az intenciója, hogy ezek a hazatérő kisiparosok munkájukat a régi kerékvágásban megkezdhesék és ezért már most megakarja állapítani a részükre nyújtandó és ezt lehetővé teendő kormánysegítség módzatait. Leiratában felszólítja tehát a kereskedelmi és iparkamarát, hogy készítsék el azoknak a kisiparosoknak és kiskereskedőknek névsorát, akik hadbavonulásuk folytán üzletüket vagy műhelyüket kénytelenek voltak megszüntetni. A kereskedelmi és iparkamara legközelebb augusztus 15-ig köteles ezt a kimutatást a kereskedelmi miniszterhez fölterjeszteni, azért már most összekötetési lépést a közigazgatási bizottságokkal, a községi körjegyzőkkel, a járási füzolga-bírószékekkel és a polgármesterekkel, a szóbanforgó kisiparosok és kereskedők pontos névsorának elkészítésére végett.

MEGHÍVÓ.

A „KIRÁLY-SÜRFŐZDE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

t. részvényeseti tisztelettel meghívtnak az

1918. évi július hó 20-án délelőtt 11 órakor Nagykanizsán,

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

== nagykanizsai fiókintézetének helyiségében tartandó ==

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSRE.

NAPIREND :

- 1.) Az Igazgatóság javaslata a részvénytőke felemelése iránt.
- 2.) Az alapszabályok 2. és 20. §-ának módosítása.

Nagykanizsa, 1918. július hó 2.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Aki szavazati jogával élni kíván, tartozik részvényeit szelvényeivel együtt az alapszabályok 13. §-a értelmében, legalább 3 nappal a közgyűlés előtt, a Pesti magyar kereskedelmi bank főpénztáránál Budapesten, vagy ezen bank nagykanizsai fiókintézetének pénztáránál letenni; aminek ellenében részére igazolmány állítatik ki, mely őt a közgyűlésen való részvételre feljogosítja.

Törvényszéki rovat.

A nagykanizsai kir. törvényszék.

B. 1065/1917/5.

Öfelsége a király nevében!

A nagykanizsai kir. törvényszék mint büntető bíróság gyorsított bűnvádi eljárás rendes szabályai szerint járva el, — árdragító visszaélése vétségé mint Ziegler Györgyné Gödör Erzsébet, Novák József, Gödör Józsefné és Buncom Józsefné vádlottak ellen a kir. ügyészségnek 1437/k. n. 1917. számú vádlóindítványában foglalt vád felett Dr. Kenedi Imre kir. táblai bíró mint elnök, Székács Pál kir. törvényszéki bíró és Dr. Mutschenbacher Edvin kir. törvényszéki bíró, valamint Dr. Almásy Gyula kir. törvényszéki jegyző, mint jegyzőkönyvezető részvételével, Dr. Gözöny Aladár kir. ügyésnek mint közvádlónak, a szabadlábon levő vádlottaknak és Faics Lajos, Dr. Brod Tivadar mint védők jelenlétében Nagykanizsán, 1917. évi december hó 6. napján megtartott nyilvános főtágyás alapján a vád és a védelem meghallgatása után meghozta a következő

ítélet:

I. Ziegler Györgyné Novák Anna vádlott, 24 éves, r. kath. vallású, bajnosi születésű, nagykanizsai illetőségű és lakos, magyar állampolgár, férjes, 3 gyermek anyja, földműves, ir. olvas, vagyonos, — mint a Btk. 70. §-a szerint tettes bűnös az 1916. évi IX. t. c. 1. §-nak 1. bekezdésébe utkozó árdragító visszaélése vétségében, amelyet úgy követett el, hogy Gödör Erzsébet társával együtt és közösen Tötzentmártonban és Tötzerdahelyen 1917. évi szeptember hó elején háború idején nyerszörkös cédjából 12 és 40 kg. babot, tehát közszükségleti cikkeket anélkül, hogy annak forgalmához a hivatalos hivattászerző vagy hivattásból kifolyólag foglalkozva, vagy ennek forgalmához céljából való beszerzésére hatóság engedélyt nyert volna, saját házi és gazdasági szükségletét aránytalanul meghaladó mennyiségben beszerzi.

II. Gödör Erzsébet vádlott, 21 éves, r. kath. vallású nagykanizsai születésű, illetőségű és lakos, magyar állampolgár, hajadon, földműves, ir. olvas, vagyonos, mint a Btk. 70. §-a szerinti tettes társ, bűnös, az 1916. évi IX. t. c. 1. §-ának 1. bekezdésébe utkozó árdragító visszaélése vétségében, a melyet a fent körülírt módon Ziegler Györgynével együtt követett el.

III. Novák József, 58 éves, bajnasi születésű, nagykanizsai illetőségű és lakos, magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású, nős, 7 gyermek apja, földműves, katona volt, olvasni tud, írni nem tud, vagyonos.

IV. Gödör Józsefné szül. Kovács Anna, 66 éves, allianciái születésű, nagykanizsai illetőségű és lakos, magyar anyanyelvű, róm. kath. vallású, férjes, 4 gyermek anyja, napeszmény, nem ír, nem olvas, vagyonos.

V. Buncom Józsefné szül. Hajdu Róza, 36 éves, nagykanizsai születésű, illetőségű és lakos, magyar anyanyelvű, róm. katolikus vallású, férjes, 2 gyermek anyja, földműves, ir. olvas, vagyonos, — vádlottak, mint a Btk. 69. §-nak 2. pontja szerinti bűnszegedék bűnszöv, az 1916. évi IX. t. c. 1. §-nak 1. bekezdésébe utkozó árdragító visszaélése vétségében, a melyet úgy követtek el, hogy közlik Novák József a bűnszegedék elkövetését az által, hogy annak elkövetése céljából Ziegler Györgynének 900 K-t

adott kölcsön. Gödör Józsefné az által, hogy ugyan-ezen előbb Buncom Józsefnétől Gödör Erzsébet részére 1000 K-t kért kölcsön, végül Buncom Józsefné az által, hogy ugyanazon célból Gödör Erzsébet részére Gödör Józsefné kezéhez 1000 K-t adott kölcsön — szándékossan előmozdította és megkönnyítette

Ezért a kir. törvényszék:
I. Ziegler Györgyné Novák Anna vádlottat az 1916. évi IX. t. c. 1. §-a alapján 2 (kettő) hónapi fogházra mint főbüntetésre, ezenfelül 200 K (kettő száz) korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítéli;

a pénzbüntetést behajthatatlansága esetére a Btk. 53. §-a alapján 20 (husz) napi fogházra büntetésre kell átváltoztatni;

II. Gödör Erzsébet vádlottat az 1916. évi IX. t. c. 1. §-a alapján 2 (kettő) hónapi fogházra, mint főbüntetésre, ezenfelül 200 K (kettő száz) korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítéli;

a pénzbüntetést behajthatatlansága esetére a Btk. 53. §-a alapján 20 (husz) napi fogházra kell átváltoztatni;

III. Novák József és Buncom Józsefné vádlottakat az 1916. évi IX. t. c. 1. §-a alapján 1—1 (egy-egy) hónapi fogházra mint főbüntetésre, ezenfelül 100—100 K (egyszáz-egyszáz) korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítéli; a pénzbüntetést behajthatatlansága esetére a Btk. 53. §-a alapján 10—10 (tíz-tíz) napi fogházra kell átváltoztatni.

IV. Gödör Józsefné vádlottat az 1916. évi IX. t. c. 1. §-a alapján a Btk. 72. §-nak alkalmazásával 8 (nyolc) napi fogházra, mint főbüntetésre, ezenfelül 100 K (egyszáz) korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítéli, a pénzbüntetést behajthatatlansága esetére a Btk. 53. §-a alapján 50 (ötven) napi fogházra kell átváltoztatni.

A szabadságvesztés büntetést megkezdésének napjától kell számítani.

A vádlottak az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt kell végrehajtás terhével a nagykanizsai kir. ügyészségnek az 1392. XXVII. t. c. 3. §-ában meghatározott okra megjelölni.

A vádlottak a Btk. 480. és 481. §-a értelmében kötelesek az ezután felmerülő büntügyi költséget külön-külön az államkincstárnak megfizetni.

A kir. törvényszék a büntjéket összegt 1750 korona elköltésével a Btk. 61. §-a és az 5. számú jogegységi döntvény alapján elrendeli és a büntjelt az ítélet jogerőre emelkedése után a kir. ügyészségnek megküldi. Öv. Póke Istvánné szül. Novák Mária a 750 koronának részére való kiadása iránti igényével elutasítja.

Elrendeli, hogy az ítélet jogerőre emelkedés után a Bp. 494. §-a alapján a kir. ügyészség-ig, — a büntetések nyilvántartása céljából pedig Nagykanizsa r. t. város rendőrkapitányával közöltessék

Végül elrendeli, hogy az ítélet rendelkezése a vádlottak költségére a Nagykanizsán megjelenő „Zalai Közlöny” című lapban az 1916. évi IX. t. c. 5. §-nak 3. bekezdése alapján közzétessék.

Nagykanizsa, 1917. december 6.

Dr. Kenedi Imre s. k. ft. elnök.

Dr. Mutschenbacher Edvin s. k. előadó.

A kiadmány hiteltől:

Bedekov Ferenc.

segédchiv. titczv.

B. 85/1918./14. sz.

Öfelsége a király nevében!

A pécsi kir. ítélőtábla.

Az árdragító visszaélése vétségé miatt vádolt Ziegler Györgyné szül. Novák Anna, Gödör Erzsébet, Novák József, Gödör Józsefné szül. Novák Anna és Buncom Józsefné szül. Hajdu Róza ellenfolyamatba tett büntönyt; melyben a nagykanizsai kir. törvényszék a gyorsított bűnvádi eljárás rendes szabályai szerint 1917. évi december hó 6-án B. 4065/1917/5. szám alatt ítéletet hozott, Ziegler Györgyné szül. Novák Anna és Gödör Erzsébet vádlottak és védők által a büntetés súlyosságára és a Bp. 385. §. 3. pontjának írt semmisségi okból a Btk. 92. §-ának nem alkalmazása miatt, Novák József vádlott által a bűnszegedék megállapítása miatt, Gödör Józsefné szül. Kovács Anna vádlott védője által a Bp. 385. §. 1. a) pontjának semmisségi okból, mert a vádlott tevékenységének uincis nyerszörkös cédjait, Buncom Józsefné szül. Hajdu Róza vádlott és védője által a bűnszegedék megállapítása és a büntetés nagysága miatt és végül öv. Póke Istvánné szül. Novák Mária és képviselője által, mert a felfogott 750 K elköltött és nem a fél részére adott ki, bejelentett, Novák József és öv. Póke Istvánné szül. Novák Mária részéről írásban indokolt felelősebe folytán 1918. évi április hó 3-án tartott nyilvános felelősvitelt tárgyalásán, melyben Göbel Gyula kir. ítélőtáblai bíró elnöklet alatt Mody Béla és Finkei Pál ítélőbírók vettek részt, a vádközpöveletben Felber Arthur dr. kir. ügyész járt el, viszont Ziegler Györgyné szül. Novák Anna, Gödör Erzsébet és Gödör Józsefné szül. Novák Anna vádlottak Előszék Emil dr. védő, míg a másik két vádlott Zöld-Sándor dr. közzéadó képviselte, a jegyzőkönyvet pedig Göbhardt Antal dr. tanácsjegyző vezette, a vád és védelem meghallgatása után a gyorsított bűnvádi eljárás rendes szabályai szerint a vizsgálat alá vevő, a következően

ítéli:

A kir. ítélőtábla az első bíróság ítéletét Ziegler Györgyné szül. Novák Anna és Gödör Erzsébet vádlottak bűnszegedére és a eszékmenyünk minősítésére vonatkozó részében felelősebe hiányában nem érinti, míg egyebekben ugyanazt az ítéletet azzal a változtatással, hogy Ziegler Györgyné szül. Novák Anna és Gödör Erzsébet vádlottak fogházbüntetését egy-egy (1—1) hónapra, Gödör Erzsébet vádlott pénzbüntetését száz (100) koronára, Novák József és Buncom Józsefné szül. Hajdu Róza vádlottak fogházbüntetését nyolc-nyelce (8—8) napra, pénzbüntetésüket (100—100) koronára leszállítja és továbbá, hogy a kiszabott pénzbüntetésük és pedig Gödör Józsefné szül. Kovács Anna pénzbüntetését is behajthatatlanság esetében a Btk. 53. §-a alapján husz (20) koronánként egy-egy (1—1) napi fogházra lesznek átváltoztatandók — helybenhagyja.

Pécs, 1918. évi április 3.

Göbel Gyula s. k. t. elnök.

Mody Béla s. k. előadó.

A kiadmány hiteltől:

Olvaszhatatlan aláírás.

Adakozzunk a „Vörös Kereszt”-nek és a katonák „Rokkanti alapja” javára.

Jegyezzen elő mindenki tehetsége szerint a nyolcadik hadikölcsönre! Hadikölcsönt jegyezni hazafias kötelesség! Előjegyezni lehet A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANKNAL és a négy pénzintézeteknél.

CLUBSPECIALITÉ CIGARETTAPAPIR ÉS HÜVELY
MODIANO
FELÜLMULHATATLAN
IGYÁZZUNK A VÉDJEGYRE!
U. S. Modiano

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deaktr 1
Telefon: 182. — Hirdetésdíj szabás szerint.

Főszerkesztő:
Kemény László

Feloldó szerkesztő:
Erős Sándor

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. —
Egyes szám ára 24 fillér.

Nők és a cigaretta

A legnagyobb rosszakaróm sem foghatja reám, hogy a nőnek ellensége vagyok. Azon vád ellen is a leghatározottabban tiltakozom, hogy én konzervatív vagyok. Hogy csak azt szeretem, amit a régi idők pókhálója bevon. Nem. Ellenkezőleg. Lelkesedem az új dologokért. Harcolok a modern ésméért. A feminizmusnak is kimondottan és elismerően híve vagyok.

Mégis vannak dolgok, amikkel sehogysem tudok megbarátkozni. Így nem tudok a nő szájában cigarettát látni. Mikor az utcán, tereken, korzón és a nagy nyilvánosság előtt rágyujt valamelyik nő, határozott undor fog el. Ebben a rágyújtásban annyit kérkedés, poffeszkedés nyilvánul meg, akkora megtagadása a női szenteségnek, szeméremnek, bajosságának és lebilincselő egyszerűségnek, hogy ilyenkor néha magamban igazat adok azoknak, akik a nőt a konyhából, a gyermekszobából nem akarják kiereszteni. És tessene nekem elhinni, mélyen-tisztelt cigarettázó hölgyeim, hogy a női választójogot nem a nők hiányos tudásában, akarat nélküliségében, politikai iskolázottságában való erős hit, meggyőződés buktatta meg. Nem. Ezerszer nem. Hanem önök, a nagy nyilvánosság előtt

cigarettázó hölgyeim, akik minden női mozgalmat cigarettájuk füstjében megnyitlatkozó nyeglenségükkel ellenszenvenessé tettek és tesznek.

De nem akarok szemérmek ellen harcolni. A legtöbb férj és apa már kénytelen az uralkodó áramlat előtt meghajolni. És vagy közömbösen vagy csak magában rosszulán mormogva tudomásul venni, hogy kedves neje és bájos leánya versei cigarettázzák az ifju szeládonokkal. Ma a férfi neccsak a maga dohányzükségletéért áll libasorban a trafik előtt, hanem családja női tagjainak cigarettakészletéért is hadakozik. Türi lábának letiprását. Oldalának belapítását.

Hát éppen ez az, ami miatt Jupiter tonans szérétnék lenni és odadörögni, parancsolóan kötelezővé tenni, hogy a háboruban a nők ne cigarettázhassanak.

Kevés a dohány. Alig jut a katonáknak. Ugy porciózzák ki nekik, mint a patikusok az orvosságot. Pedig a dohány élettető elemük. Ez tartja bennük a lelket. Ez feledtetni el velük a szenvedéseket. Ez ad erőt a csapások elviselésére. Ez csillapítja le, nyugtatja meg felkorbácsolt idegeiket. Még a legnagyobb veszedelmekben is ez önt nyugodtságot, higgabságot a szívükbe. Miért veszik el a nők a szegény

katonák elől a színvalót? Hányat fosztanak meg önzésükkel élete utolsó örömétől?

Vagy a nőnek a háboruban semmiről sem kell lemondania? Drága ruhájának, fess cipőjének, pompázó kalapjának, áttört harisnyájának éppen úgy meg kell lennie, mint a békében? És szórakozását sem tudja mérsékelni?

Szinte hallom az ellenvetést. Kezdek meg az ithon maradt férfink? Mondjanak le ők a dohányzásról.

Hát ez az ellenvetés ép oly igazságtalan, mint amilyen jogtalan.

Mert először a férfi már is áldozatot hoz akkor, amikor napizükségletének egy részéről kénytelen lemondani. Ma egy férfi sem dohányzik annyit, mint békében. De másodszor a férfi ma sokkal izgatottabb idegéletet él a kenyér keresésében, a vágyon hajszolásában, mint azelőtt. Minden férfi sokkal többet, megerőltetőbben és kimerítőbben dolgozik, mint a béke boldog napjaiban. És a katonai élet Damiokles kardja is állandóan feje fölött függ. Ha már nem katoná, akkor vagy rokkant vagy beteg, szóval testének egészségségével már megváltotta a jogot arra, hogy fájdalom díjul egy kis dohányhoz juthasson — élvezeként. Ha pedig még nem katoná, akkor a katonai élet előtte mered összes ret-

Á vágy...

Sikoll a szél!

Var ják koronájúl cadul képi, rászó:

Fagyott-aar földön ember kusik másva.

Csak egy az alma, csak egy a vágya...

Sikru a határt. Csönjül ott kéklük,

Kárpátok hegyescsu; messzre fénylik,

Nis faluska tornya; ől hiejük, cserélik...

Közel már a határ; meglátja mindjárt már,

Misiny, szép gyermekel, asszonyul, ki ró vár,

Kikhez vámaiban szüntelen hazajár.

Ől maradt elhagyva az orosz fogságba

Csete-lelke kineve, csak egy maradt: vágya.

Mit firtandlan conszol, az csak ön-ön váza.

Csill-csill, le gyenge szie, né dobogj oly gyorsan!

Megylásd, mily öröm ér, larsd ki hat nyugodtan;

Boldogság, nyugalom fésike vár rád ottan.

Boldosd ézsd szje, locább már nem várhol?

Megrepedt a szice szegény kalódnak,

De vágya szállt foobb a magyar háldnók,

Biermann Mariska:

INTERJU.

Írta: Jászai Mari.

Ugy vannak velünk az újságírók, mint a gyermek a babujatekával; míg a szemét ki nem piszálta, újjeskával, hogy megnézzé mi van mögötte, és a gyomrából ki nem húzta a kenderkötöt, addig szereti; aztán földhöz vágja és keres új babát; királt idegen áttazókat, kikhez nehéz, vagy pláne lehetetlen bejutni; Akikhez lehetetlen bejutni, azok egész Istenünk!

Egy elsőrangú journalista suttogó áhítattal beszélt nekem az ilyenről, amiért semmi kincsért sem tudott bejutni hozzá, amiért az misztikus ködbe burkolódik életük és sem zurnalistát nem fogad, sem újságot nem olvas! Ellenben egy 70 ftes könyv-számláján ennek a külföldinek extasiába esett az a magyar journalista a lapja hasábjain. Ha tudtam volna, hogy ez oly igen imponál neki — majdnem annyira, mint az, hogy sirásközben a pusztá kezével törölgette az örrát, szalon. ruhában! akkor meghiv-

tam volna magamhoz, ahol gyönyörködhetett volna a könyvszekrényeimben, nem egy olyan munkában, melynek egy-egy köteté kerül annyiba, holott Isten bossúsága meg csak azok vágyunk egyik ök, a külföldiért ájaldozó kritikus urak: magyarok; ha meg nem sártem vele?

Mint fölényes nagy tulajdonságát emlegetik csodálól ezen idegen mágyágnak, hogy újságot nem olvas! (Éppen az újságírók!)

Ezzel szemben én azt merem állítani, hogy az ember mindent elolvasson.

Újságot nem olvasni óriási kényelem, könyveket olvasni gyönyörűség!

Újságot olvasni a legfarszabb kötelesség.

A mindennapi küzdelem megkezdése az. Az eleven levegő beszívása, mely éltet és öl. Abból érem meg a velem együtt élő embertársaim szív lüktetését, az örömet és fájdalmát, valamint ember-testvéreim is az eynémet, melyet egymással megosztunk.

Elzárkózni az eleven élet küzdelem elől nem lehet érdeme, dicsőségé senkinek, aki ennek a társadalomnak a javait elfogadja és élvezi.

És önök maguk mondják, hogy annyival érdekesebb, amennyivel inkább elzárkózik önk. Ezt értem. Ezt értem. Ez önk emberi De bossúság meg nekünk, hogy mi nem tehetjük; a felhő-takaró nagyon sok pénzbe kerül. Az Olympus drága! Magyar-

tegésével és kinjalva. Ezekről a dohányt elkívanni, enyhén szólva, tulságba vitt ridegség. És ezért — mert tudom, hogy minden szép szó, könyörgő felhívás csak falrahangy borsó — azzal a javaslattal állók Edelényi Átpád pénzügyigazgató ur elé, parancsolja meg közegeinek, hogy a nőnek ne adjanak ki dohányjegyet. Ez a kura egyszerű, radikális és célravezető. Ekkor több dohány jut a férfiaknak, még többet szállítathatnak ki a frontra a katonáknak és a legtöbb férj és apa háalmájába fogja Edelényi nevét foglalni, hogy nejt és leányát erről a csuf szokásról leszoktassa.

A háboruban sokat mertünk! Merjünk ezt is! Az egészségnak és jóízletnek egyaránt használunk vele!

Pater Börzsey távozása.

MUTAN A LELEKI VIGASZTALÁSRA SZORULÓK a leleki szegények atyja volt nálunk tíz esztendőig — ellárolásáért sága a rend budapesti társázhála helyezte át. Hátfőn elment körképűl. Csendesen, hangtalanul, mint amilyen működése volt. Helvét Bécsi Vazul Ferencs atya vette át. Mi ösztönit fájjaljuk P. Börzsey távozását. Ő, aki csak az eszmének élt, — föltétlenül nyomot, hiányt hagyott maga után Szikár alakja, jó szava, amely oly jószágos bölcseséggel omlott mindig ajkáról — föltétlenül hiányzani fog a Ferencs zárdá falai közül. E szavainkat nem sorvasztja: el semmiféle ófától sem. Finom ízű, eszislott modor, komoly átgondoltság voltak mindenkor ismertető jégyei. Tudott kenényesen szólni, ha az alkalom kívánja, de jószíve folyton ott oszondt ajakán, ha a megpróbált embernek atyai tanács kellett az élet keresztútjának megjárásához. Szavai az alkalmazkodó talápszótor bölcs viselkedésének voltak tanúi — szolt az értelmesből osztályhoz, de a szegény is megértette benne a maga lelki kínosát. Tüpasztalata, amellyel bejárta egy hosszú élet, egy fél-század utvaszított — drága kinoses háza volt a híveknek. S most egyelőre reánk, kanizsaiakra nézve elveszett. Sajnos, e szomorú igazságot le kell írunk

országban nem tellik arra a fejedelmi kényelemre, hogy elzárkózhassunk. Egy ilyen, rajtuk keresztül száguldoz ústökös eszilágott is csak pár napra bírjuk kifizetni, — otthon ok is elesőbban adják. De itt a körútjuk kifizeti a tiltárt, impresszáriót, komornakál, akik állják körülnétek az utat a közeledők előtt.

A mi vendégszerelési körülményeink ezt a luxust nem engedik. Mihozzánk az újszerű urak egyszerűen bekopognak és benyitnak patriarchalisan; bemutatkoznak, beszélgetnek — kész az interjú. Lehull a saisi fátly, leve a misztériumok, a baba gyomra kifordítja, abban is csak fűrészpor volt.

Fiatal koromban, míg mindent roppant komolyan vettem, — nekem minden interjú vesződtetés volt. Jédszágot és szivódobogást okozott, mert azt éreztem, hogy: „most olyannek kell lennem, amilyen lenni nem tudok: érdekesnek, briliánssnak, rendkívülinek! Kévs tudással, nagy naivítással, érzésem én úgy homályosan, hogy ez emberkinéz, hogy kilömbög úgy sem tudok lenni itt a zombában, mint a szimpadon, ahol a leklem javát adom, ahol egyedül érzem magamat otthon — míg itt gyalgyszórral, lefégyverezve bátorlalan és ügyetlen vagyok?

És az érzésem idővel bátorozott tudatát vált,

De a hívők serege már is megmozdult. Szeretettel fordult a rend provinciálisához, hogy pater Börzsey adjja vissza neki. Szökőgnük van rea, ismét hangoztatjuk. A tapasztalt, tíz év tapasztalatain viszonyainkhoz edzett vezető nélkülözhetetlen! A mikor távozását fájjaljuk, jövetélt örömmel várjuk.

VERUS.

Egy szál szegfű és a napraforgómag.

Wilna. Dünaburg.

Wilnában csak rövid időt tölthettem. Nagy város, palatósokkal, élénk forgalommal Kenglet egy templom és kolostor. Az egyik után meglepődve látom, hogy bár a kocsik ide-oda rohognak, az emberek a járdák terdepelvé, ábitattal imádkoznak, az első emeleti hatalmas erkélyről énekelés, orgonaszó hallatszik. A nyílt utcán is templom van. Felútt még, hogy nyugatig itt a gumirádiss, mondhatni, hogy kevés kivétellel mind az A kocsisok pedig, legyen az kápróbbát, öreg, öszhaju vagy 16 éves subane, librárt visel és lapon, olyan pofacsapott cilindert hord, soknak a füle sem látszik ki alóla. Ez maradt meg a régi jó békeidőkből.

Dünaburg sokat szerepelt a háború alatt. Két és fél évig harcoltak a németek érte. A véres harcok 14 kilométernyire voltak a várostól, de teljes erősbégben van meg. Sétálgatva az utcákon, megfigyelve, hogy csaknem mindenki napraforgó magot rágcsál. Az utcasarkokon kosárszámra árulsják, mint nálunk a susinkát, a különbőség az, hogy ez itt eszmeg. Különösen a leányok szopogtatják szeretettel, azt mondják, hogy oly ragyogó fényt kap a szemük, hogy nem lehet beelőzni s bársonyos lesz a bőrnék a benne levő olajtartalmaiktól.

A vártemplom előtti téren tolongás van. Eszkívő lesz — mondják a körülötte állók. Már jönnek is a felpanitkázott kocsik. „Kár ilyen szép lányért — mormogja valaki mögöttem — nem egy-mászhoz illök, más szeret.” Megállnak a kocsik — már felcsendül az orgona hangja — kiszáll a halvány, porcelánarcú menyasszony, inog, mint a nád-szál, mellette az otromba testű, vizenyös szemű vőlegény — egyszer csak a tömegből valahaon egy virágszál repül a menyasszony lába elé — egy pillanatra meghökken, majd könnyedén lehajolva, felveszi

sőt nagy tekintélyű nyomta rá az igazság peccsétjét? Oszkár Wilde mondta ki a művészekről, hadd huzam rá ezt a törvényt a mi hívatásunkra is: „Azok a művészek, akik (napptal társaságban) fellépésükkel másokat elhájolnak, rossz művészek? Jó művészek mindenként a művészeteknek adják és ezért magukban érdekeltenek.

Többé pedig: Egy valóban nagy művész a legköltőtelegb lény minden élő lény között.

Ökvetlenül ennek igazságát érzi a fonn említett külföldi diva, azért nem száll le olimpusi magaslátáról az interjú profán közlésgőre.

Mióta az emberség, nem pedig a színészet a legmagasabb ideálom, mióta nem tartom költőességnek minden áron és erővel eseten érdekesnek látszani, azóta nincs lámpalátszat az interjúk alatt. Nem főlek olyan embernek látszani napptal viselkedésben, amilyenek az Isten megteremtett; sőt mióta tudom, hogy nem kell csodabogarart csinálnom magamból, igen örömet beszéltek minden feléharattnommal, az ellenségeimmel is. Nem féltem tőlük sem a tudásomat, sem a tudatlanságomat. Ahol az én tudásom véget ér, ott kezdtem én a kérdézősködést és a látogatók végével kivettek vagyunk

azt az egy szál virágot — sírásra álló ajka mosolyra nyíltot — biztos léptekkel indult az otromba völgyön karján a templomba — csak egy szegfű volt — szűzféher és teljes, mint a tisztá, viszonzott, megértelt, igaz szerelem — szemé ragyogott és különösen fényben égett.

Talán a napraforgó magtól???

Berkes Gyula.

Karczag Rezső könyve.

Egy kedves sárga fűz-fekszik előttem. Minden sorában egy eleven, erős szíre lüktet, minden szava szeretőből árad. Ajánlja van mindazoknak, akik szintén szeretik Nagykanizsát. Mert, hogy a szerző nagyon szereti — arról hamarosan meggyőződünk, amint munkáját kezünkbe vesszük a beletekinthetünk. Ott látjuk az új Nagykanizsa képét, amilyennek ő koncepciója városunkat a háború után, ha a vízvártat elhajlott fejként fölött. Széles, nagy dimenziójú vonalakban építi fel azt a tervet, amelyre városunk jövőjét akarja igazítani. S ha a koncepciók máséknem volna nek megvalósíthatók, erős könyvekkel kell előretökölödnünk, írja íróvársunk. És sora nem az úres álmodozó hatását kellik, hanem meglátják azokon a realis átgondolás kiégése. Tehát köhóban iztak ki nézeti, érdemes azokat megsejvelni. Benne van munkájában a város iparfejlesztése; az új gyárak elhelyezése, az ezstikus pontja munkájának, hogy a hirdető oszlopok vajudó ügyét — amiről mi annyit írunk — szintén munkájába aratja. A lakáspolitiká, kulturfeladatok, idegen forgalom, pénzügyi kérdések mind értékes momentumai Karczag könyvének; amelyről röviden ezt írhatjuk: — ez a könyv Nagykanizsáról Nagykanizsának szól. Nem is szabad ennek egyetlen hibából sem hiányozni, ahol egy-egy város-átya városunk terveivel foglalkozik. Az értékes könyv különben „Zalai Hírlap” lapárszám hasábján látott nyilvígót a mult év tavaszán. „A különnyomat” ugyanezak a nyomda reueks s ára 2 K. 50 fillár. Olvassuk, hogy ne legynék készületlenek a békében!

Dr. L. J.

HAZUGOK HÍDJÁ.

Ki nem hallott már a mesebeli hídról, amely leszakad a hazug ember alatt? — És ment, mindenütt beszélgetve két várdot; az egyik azt föllentette, hogy okörnagságsu kutyát látott; amiát a hidhoz közeledtek, szegve módosította kijelentését oda, hogy a kutyá nem volt nagyobb egy borjúnál, végre pedig a hid előtt beismerte, hogy biz az csak akkora volt, mint bármely más közönségs kutyá.

Igy közeledünk most a nyolcadik magyar hadiköleson lezárása idejéhez mindnyáján, akik jó hazafiaknak és igen okos embereknek hisszük és hirdetik magunkat. Jár annak, aki hazudik, aki magában nem szall idejekorán és bár legelőmibb köteletségét nem teljesíti, a leggyorsabb értelem tanácsát nem követi. A hid leszakad az ilyeu alatt és a társadalom megbotránkozásában és az állam intézkedéseiben bizony megütheti majd a bokáját.

Mert ugyebár legelőmibb polgári kötelességünk minden nélkülözhető púztunkat odaadni hadikölcsőben, amikor feygyverfoghott testvéreink immár négy álló esztendőre áldozták vértüket és életüket a hazáért, a hazá pedig minden flának buzgó segítségére nélkül nem bírja el a világháboru rettenetes pénzügyi terheit. És ugyebár a leggyorsabb értelem is azt tanácsolja mindenkinek, hogy ami szabd tőkéje csak van, az mind fokesse hadikütrénybő, mert ez a legbiztosabb értékpapír, hiszen az örök életre hivaltott magyar állam fogja érzéprezenre váltani, a legjóvaldelemezőbi is, mert majdnem kétszer annyi kamatot hoz, mint a magánpapírok és takarékbetétek,

ezeken felül pedig sokféle adó és egyéb kedvezményen van összekötve.

Mutassuk meg a jegyzés utolsó napjaiban, hogy kötelességteljesítő, értelmesen gazdálkodó állampolgárok vagyunk! Aki annak és még többnek tartja magát, vegye ki részét méltó módon a jegyzésből.

Eljőgyezni lehet a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” nagykanizsai fiókjánál és a többi négy pénzügyintézetnél.

A DÉLZALAI TAKARÉKPÉNTTÁR R-TÁRS.

— NAGYKANIZSÁN —

mint hivatalos aláírási hely a VIII. magyar hadikölcsönre

jegyzéseket az eredeti feltelek mellett elfogad

A jegyzések előmozdítására a legmagasabb összeg erejéig az évi december 31-ig 4½%, azonnali 1924 június 30-ig 5% melletti lombard kölcsönt nyújt.

SZÍNHÁZ

Különböző régi szabású darabok vasárnapi bemutatása után ismét udjonságot kaptunk kétón, kedden a színházban, Molnár Ferenc Ur! dívat című darabját. Nagy érdeklődéssel lesték, várta a közönség a darabot. Mondanunk sem kell, hogy művésznink buzgó, kedves, lelkes és fáradhatatlan munkái voltak a sikernek s a hosszadalmas darabon sehol sem érzett rajtuk a fáradság ólomsúly. Pedig Molnár Ferenc ez újabb alkotása ugyancsak farszító lehetne.

A három felvonás csaknem egy érzést variál egy-egy felvonásán. Ebbe változatosságot, színt, művészetet bevitni, próbára teszi a művész erőt. A darab-előadásának főiskerát Doktor János személyéhez kötik. Játéka annyi értékes talájdonsággal volt teljes, amint azt ritkán látni. Mintha a valós élet nyomorúságát, minden csalódása átszántott volna lelkén, úgy játszott. Az érzések érthetőlegre való törekvés mindent átcsinált játékán. Valóban sajnáljuk jószágát, amely csaknem a bárgyúsággal fokozódik. Mindenképp ki fog rajta. Felcséggé elhagyja, rászedi S ez a szerepet F. Zalai Margit szintén mesterialmalkotta. Mellette Somló — Oszkár szerepében — adta tudásának s értékének újabb jelét. Sok volt játékában a plasticita, amelyet a hányaveti szerep természetesen ríen kívánt meg. A tónust mindenütt eltalálta. — Halasy Mariaka — Paula játéka most is általános érdeklődés tárgya volt. Vártuk, lesdők minden szavát. A hanguly ellen azonban — hogy kritikánk a tanító mester szerepét is betöltsé — többször vétett. Hasonlót mondunk a szavak különös emelkedő kijelentésről, amely a művésznő különösen értékes művészetének rontja értjét. De lény, hogy játéka igaz gyönyörű, büszkeségre a darabnak. Fodor Arthur és Gőzön kiváló szerepéről kell még megemlékeznünk. Gőzön a grótot adta, nagy változatosságot, kemény valóságát írta be minden szavát. Szokásos merevsége mintha engedett volna s több volt benne most a mozgalmas megelégedésből jól esett látnunk. S ezzel végére is értünk beszámolóunknak. Udjonsága e hetnek Arcaibasz Fátékonyaság e drámája. Ez pén- teken és szombaton lesz soron.

KRITIKUS.

A fenizimusz nálunk.

Vasárnap délután Kántor Irma s nők szervezkedéséről tartott előadást a Kaszinó terében. Az előadást nagyszámú közönség hallgatta végig.

Jegyezzünk hadikölcsönt!

HIREK.

Aki megálmodta Ferenc Ferdinánd meggyilkolását.

Lányi József dr. nagyváradi püspök, a meggyilkolt trónörökös magyar tanára, sajtókezletgel irt levelében mondja el, hogy álmodta meg 1914. június hó 28-iki hajnalban a trónörökös párral meggyilkolását. Álmában az iróasztalhoz lépett, amelyen az akkori gyászkeretes levél feküdt, amelynek címzésén azonke megismertem a trónörökös kézírását. A levelet felnyitotta. Az egyik felén egy ógyszink levél feküdt, amely azt az utcát ábrázolta, amelyben a trónörökös párt agyonlőtték. Autómobilon ültek és a mellyből két szubanc rábott a fenségrekre. Az álmában láított levél szövege szöszertint így hangzott: Méltóságos Püspök ur! Kedves Lányi dr! Köszönök Önnek, hogy ma nómmelel együtt Sarajevóban politikai orvgyilkosság áldozata leszek. Kérjük, imádkozzon értünk és őrizze meg szeretetét és hűségét a jövőben is szegény gyermekeink iránt. Szívbeli üdvözléssel Ferenc főherceg Sarajevó, 1914 június 28-án, reggel fél 4 órakor. — A püspök erre felébredt, remegette ugrott ki az ágyából és az ábrát nézte meg. Fél-négyet mutatott. Ez után az iróasztalhoz sietett és szöszertint leírta azt, amit látott, majd imádkozni kezdett. Reggel elmondta édesanyjának az álmát. Az egész napon át aggodalom és félelem töltöttek el. Délután fél 4 órakor egy Bécsből érkező szörnyű meghozta a borzalmas hírt, hogy Sarajevóban meggyilkolták a trónörökös párt.

Ki lesz az új főbíró?

Nagykanizsa járás intelligenciája most tartotta értekezletét, hogy állást foglaljon amellett, ki legyen a járás főbírája az elhunyt Vjocz Ferenc örökében.

Az értekezleten Vízlendyvágy Sándor országgyűlési képviselő és Elek Ernő elnökölt, kik a nagy számban megjelent járási honoráriórok egyhangú véleménye mellett azon leghöbbs hajjúknak adtak kifejezést, hogy a megütrült főbírói állásra Gyömöréy István szolgabíró neveztessek ki, kit a járás minden egyes polgára a legőszintűbb örömmel üdvözöl a megütrült főbírói székben.

Rémös gyermekinkzás Berlinben.

Megrendítő eset foglalkoztatta az egyik berlini törvényeskedőt. A vádlott két magáról megfélekedezett ember: Horlopf János és a felesége. A szörnyű házaspár a legembertelenebb kínzásokkal akarta lassan elpusztítani az asszonyt házasságon kívül született hat éves leánykáját. A kínzások a szomszédok figyelmét felkeltették a hatóságokat, s így került az ügy a bíróság elé, amely először csak testi sérítés miatt emelt vádat, később azonban olyan hajmeresztő részletek derültek ki, hogy a vád gyilkossági kísérlet minőségű indult meg. Több tanu állítása szerint a leányka sokszor felmeztelenül áldogált az ablaknál és emiatt valóbért könyörgött, mert a szülei nem adtak neki Gummio-dővel és vastag bottal szókták verni az ártatlan gyermeket. Az egyik tanu egyzében fejfelé felakasztva találta a leánykát. Egyikben az újjahajogó volt ágetve s a gyermek előadta, hogy a szülei égett gyufát adtak kezébe, amelyet addig kellett tartania, anélkül végig nem égett. Így akarták leszoztatni a torokosságól. Amikor a reudőrös emberei behatoltak a házaspár otthonába, a leányka meztelenül feküdt a csupasz padlón és már csak alig adott életjelet magáról. Csontig le volt soványodva és a testét körbács és botlóségek nyomai borították. A tanúk elúndták, hogy a gyermek anyja mindig a legdurvább hangon beszélt áldozatáról. Nem titkolta, hogy boldog lenne, ha elpusztulna Elmondották, hogy a kicsikét felig meztelenül kikergették éjszakára a

melékhelyiségbe. A férj szeszesszába kötözte és a forró kályhára tette, úgy hogy a kisány rémes kiáltásaival volt tele a ház. Egyszer az „anya” egész kanál borsot öntött a szájába. Vánkos helyet tűzölőfát tettek a feje alá, láplálékul pedig nyers burgonyát adtak neki.

A bíróság enyhítő körülményül vette, hogy az apa szulony sebeslőten jött vissza a harctérről, a s anyja pedig hisztériában szenved, s ezért mindkettőjüket egyenkint csak másfél évi börtönrre ítélte el.

A termelőkhöz.

Mint a kormányrendeletek előírják, minden termelő köteles csatlósé befeljeztével a cséplési eredményt nyomban a helyi hatóságnak bejelenteni.

Figyelmeztetjük a gazdákat, hogy e bejelentés elmulasztása vagy hazug bevallás a legszigorubb büntetést vonja maga után és pedig 6 hónapi elzárás és 2000 Kor. pénzbüntetés.

Termésbecslés.

A galonátérvő bizottság az évi átlagos hozam becselése végett bejárta a határ összes dőlőt s a holdankinti termés-hozamot rozban 5, buzában 6 méter-mázában állapította meg, tekintettel arra, hogy egyes dőlőkön az egerek majd minden elpusztították.

Igy a termés nagyon gyenge közepes, sőt közepén ábólnak mondható.

Kamatall törlesztett hadikölcsön.

Aki a hadikölcsönre jegyzett összegének 65 százalékát befizeti, annak az alatt a hat év alatt, amely alatt a bankok az 5%-os lombardhitelt garantálják, csak a kamatokról kell lemondania, hogy e hat év letelével adósságmentesen a jegyzett hadikölcsön-következő birtokra telessen szert.

Igy 65 K-ért 100, 650-ért 1000, 6500-ért 10,000. koronás hadikölcsönkövetnyét szerzhethetik. Ez, a hat évi kamattól való lemondást nem számítva, későbbre az eredetileg beruházott tőke 8-16%-os kamatozását jelenteli.

Ez az ízlet teljesen komoly, kötekezzattal egybeköve nincs és fáradságra nem kerül.

Kutyasorozatás.

A házvezetőknék nagyobb számu kutyára van szükségük. A kutyákat rekrutálásnál fogják megvezetni és e végre a közel jövőben a megyei járások székhelyén kutyasorozatás tartanak, amelyre a járás valamennyi közsgeiből elő kell vezetni a kutyákat.

Fenyőfaháj a pipában.

A dohányos embereknek szolgál Gundaj Géza (Nagytád) a következő tanácsdással: A világháboru alatt sok mindenre megtanított bennünket a nélkülözés. Talán szölgálatot tesztek a közönségnek, ha a szenvedélyes dohányók figyelmét felhívom egy olyan dohánypótló anyagra, melyet mindenki ismer és tudják is, hogy annak alkalatrós bizonyos gyógygyerőve, bírnak. Enn már egy ide óta naponta evés után két esztendő három pica elfűtésével kísérletezem, mert az itteni trafikokban pipadobányát nem kapni és mondhatom, hogy jobbnak találom, mint az eddigi mind-entéle simereten tartalmazó levelekből előállított dohánypótlót. Ennek színe is hasonló a valódi dohányhoz — nem csipi a nyelvet — nem rontja a gyomrot és szájját, nem kábit és még az erős, esaklató v. oldó dohányt is élvezhetővé teszi. Ez pedig nem más, mint a jó száraz fenyőfaja legfelső hajtás, esztendő vékonyabb kérgre; ha szépen kockára meg van aprítva és kiszáradva, egyharmad valódi dohány, két harmad fenyőfaja hajtással keverve, kifogástalan élvezetet fog nyújtani a szenvedélyes dohányzóknak.

Ósrmajgyekek lesznek.

Július hó végén a közönség cőrmajgyekek fog kapni, háztartásonként 50 méter fekete és 50 méter fehér cőrnára. A pamutközöppön hónapokon át gyűjtötte az anyagot, míg végre most olyan kvantum felület rendelkezik, hogy megkezdődhetik a szőtesztés.

Jegyezzen elő mindenki tehetsége szerint a nyolcadik hadikölcsönre Hadikölcsönt jegyezni hazafiass kötelesség! Előjegyezni lehet A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANKNAL és a négy pénzintézeteknél.

„BERLIN” TRODALOM

Nagymozgó Nagykanizsán.
Erzsebettér Szarvas-Szálloda.

Az ujonnan átalakított modern nagytermében

mindennap tartatik előadás

hol mindig a legújabb, legszebb és legérdekesebb s legválogatottabb műsorra talál a t. közönség. Mindenik előadása a kinematografia legelsőrendű, legújabb s legremekesebb alkotásaiból van összeállítva. Szébb és érdekesebb s tanulságosabb műsört sem a budapesti, sem a bécsi nagymozgókban sem lehet látni. A „BERLIN” színház agilis igazgatója mindig a legújabb és legválogatottabb s legértékesebb moziműsört mutatja be. Finom művészi ízléssel összeállítva Azonkívül, hogy az előadásokat minél kellemesebb és élvezetesebb tegye kitűnő zenéről is gondoskodott. — A művészi színvonalon álló zenét egy elsőrendű zongoraművész szolgáltatja. Minden harmadik nap új remek műsor. A „BERLIN” nagymozgó színház látogatását mindenkinek a legmelegebben ajánljuk. Előadások hétköznap 5, 7 és 9 órákor Vasár- és ünnepnap fél 3, 5, 7 és 9 órákor. A m. tisztelt közönség szíves pártfogását és az előadáson való pontos megjelenését tisztelettel kéri

AZ IGAZGATÓSÁG.

Kérjük tisztelettel a n. é. közönséget, hogy jegyciket lehetőleg előre megvásárolja szíveskedjenek.

— A pápaválasztás jogtörténete és tételese joga Irta: *Dr. Lukács József*, főgim. tanár. A vaskos munka a pápaválasztás történeti fejlődésével foglalkozik, amíg az jelen alakjához ért. Mindenkinél érdekes és tanulságos olvasmány, amely míg egyrészt szigorúan tudományos, másrészt könnyed stílusával, élvezetes olvasmány. A világtörténelem jelentős mozzanatának ismerete minden kultúrember tudásának szükséges része. A mű ára 4 korona. Kapható Ifj. Wajdits József könyvkereskedésében, Nagykanizsán.

— Az „Élet” színpadi művészet történeti lapja (szerkesztő Andor József) vasárnap tartalom. A díjazott művek közül az egyiket kiadja az „Élet” kiadóhivatala Budapest I. Fehérvári ut. 13/c. — Előfizetés ár félévire 5 kor. Mutatványzámat készsággal küld a Kiadóhivatal.

— „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre tíz korona, „Világkronika” val. egyéb írásokat kor. Megrendelhet a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest IV., Képes utca 4.) vagyitt megrendelhető a „Képes Népnap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévire 2 korona 40 fillér.

— Magyar Színpad. Budapest egyetlen színházi és zeneti napilapja az Erény. Nándor szerkesztésében megjelenő Magyar Színpad teljesen új formában, pompás aktuális művészi rajzokkal országos nevű kiváló írók közreműködésével jelenik meg és napról-napra a színház, zene, variété- és operai világából, való érdekes közleményeken friss híreken és pikáns pletykákon kívül külön foglalkozik a vidéki színházi és művészi híreivel is. — Éldig számaiba Herg. Ferenc, Molnár Ferenc, Nagy

Endre, Parzolt Kálmán és mások írtak cikkeket belső munkáiról a többi közt Harsányi Zoltán Rutkay György és Osorna Andor. Nagy Endre saját rajzaival tarkított cikksorozatot kezdett benne a vidéki színházi furesságokról. — Magyar Színpad előfizetési ára egy évtátra 28 kor., egy hónapra 3 kor. A kiadóhivatal Budapest VIII. Bók Szilárd-utca 18. Kivántra egy hélig ingyen küld mutatványzámat.

A világháború

minden mozzanatáról

**bő,
eredeti,
megbízható,
kimerítő**

értésülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP
olvasóinak.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	56 korona.
Félévre	28 „
Negyedévre	14 k. „ f.
Egy hónapra	4 k. 70 f.

Megrendelési cím

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA Budapest, VII. Rákóczi ut. 54. szám

Hangszereket és a legjobb huzóharmonikákat

I-sőrendű minőséget ajánlok a legolcsóbb árért.

Továbbá: Hegedűk, citorák, rézfúvóhangszerek, fuvolák, klarinettek, dobok, cimbalmok, beszélogépek és lemezek nagy választékban kaphatók

Ifj. Wajdits József

hangszerkereskedésében,

NAGYKANIZSÁN, DEÁK-TÉR 1. SZÁM.

Mindenféle hangszerek javításra elfogadtatnak.

ZALAI KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deákter 1
Telefon: 102. — Hirdetések újságban szerint.

Főszerkesztő:
Kemény László

Feladó szerkesztő:
Erős Sándor

Megjelenik hetenkint kétszer.
Előfizetési ára: Egy évre 10 kor, előre 5 koroná, negyedévre 3 koroná 40 fillér. —
Egyes szám ára 24 fillér.

Nekilendülnek keményen

a nap-sugárkővéjének tüzelő fényében, ve rejtelmes forróságban az erős férfiakok. — Biztós fénnyel villan az acél a levegőben és dül a vetés, a dusfejű kalász engedelmesebben jobbra-balra. Halkan felszisszen mind, — mikor az éles penge gyilkos suhintása éri. Mit mond vajjon: sóhaj-e, panaszos sirás vagy elhaló sikoltás, — ki tudja?

Aratnak... — a vetést aratják, — ákít úgy hívják: élet! Megérett-e mind? Szárba szökken-e előbb, büszke magas szárba, — látari feje látott-e perzselő napot, — ezüstholdas éjszakát, csókol-e fényesgyöngyű harnátot, rejtvelet-e izzón a pirosló pipacs és a szeliden kek buza- virág? Az életnek, a munkának, az erőnek drága, áldott gyümölcsöt élénk tárta már, mikor feje fölött kimondta az éles penge az ítéletet: plévézetest.

Aratnak... Fekete termőföldön, kopár hegyoldalon, meddő sziklubrodalomban, mindenütt aratnak. Az áldott, a gyönyörű vetést aratják. Nincs-e közötté zsenge, ifjú hajtás, akinek élni, nőni, erősödni kellene még, akinek a kalászában most érik csak a szem, alighogy elvirágozott, gyümölcsöt érteni még nem volt ideje. Nincs-e köztük vajjon?

Ki tudja? Ki hajlik le minden lebukó kalászhoz, mikor az arató éles kaszája végig vág rajta. Pedig felszisszen mind, talán sóhaj, talán felsír, talán sikolt, vagy mondani akar valamit, talán, hogy ne még, hogy élni akar, talán nem is látott még semmit, még nem ismerte a világot, a nyarat, a forrot, a termőt, a termékenyt.

Ki tudja? Éles, halalos csapással végig suhint az acél a világ vetésén és dülnek a renlek, a kalász, az élet mindenfelé. Zizegve borulnak egymásra, a hangjuk panaszos, gyöngé cihaló. Mint a sóhaj, amely remegő mélységből fakad, mint a bus, nehéz sóhaj, úgy szállnak, suhannak felénk. Szinte látjuk, halljuk, érezzük, ahogy puhán, hangtalanul jönnek, jönnek...

Honnan jönnek? Az alföld áldott huszáról, vagy a sebessodru messzi Piave felől?

Végigsuhint az acél a világ vetésén. Aratnak...

UJ ÉLŐ SZEMÉKET TUDNAK CSINÁLT.

A Daily News szerint a st. dunstani kórház egyik orvosa Lawson dr. óriási eredményeket ért el a vakok gyógyítása terén. Az orvos kijelenti, hogy lehetséges a szem részére új pupillákat csinálni, ha a régi szét van roszolva. Semmiesetre sem fordulhat elő többé olyan reménytelen vakság, hogy az illető a világszűzét a sötétségtől ne tudja megkülönböztetni.

A menekültek gondozásának története.

A Nagykanizsán elhelyezett erdélyi menekültek gyámolítása végett alakult intéző bizottság megbízott ügyvezető tagjainak az 1918. évi júl. hó 6. napján tartott bizottsági ülésén előterjesztett jelentés:

1916. évi augusztus hó 28-án egy végkiállítás hallatszott az ország nagyariakta vidékein, melyre könnybe lábadt a nők szeme és ökölbe szorult a férfiak keze, ugyanis a hitesség olyan szövegséges váratlanul megtámadta Magyarországot elővárat, kijeszes Erdélyünket. Pár nap múlva az erdélyi menekültek ezrei lepték el az ország nyugati részét, így meggyökert és városunkat is.

Nagykanizsa nemeslelkű és hazafias közönsége szecetelté fogadta az otthonukból kiűzött, földönfutó véreinket, úgy összegezekkel sietett segítségükre, megosztotta velük otthonát, élelmét és a menekültek állandó gyámolítása végett szeptember hó közepén egy bizottságot választott és a menekültek ügyeinek intézése céljából Dr. Szabady Lőrinc kir. tiszti bíró, Dr. Gözöny Aladár kir. ügyész és Bánhidy Gyula kir. tiszti jegyző személyében a maga kebeléből ügyvezető bizottságot küldött ki. A bizottság a menekültek segítségének és ügyes bajos dolgainak ellátása végett egy részükre állandóan nyitva levő irodát állított fel, melyet 1916. évi nov. hó 1-ig Szömer Nathan m. k. nyug. postafelügyelő ur vezetett nagy körültekintéssel és szeretettel, majd az ő egészségének megrendülése miatt az iroda vezetését Kőrösi Géni Piroksa urholgy vette át, aki azt a menekülteknek folyó évi júl. hó végén otthonukba történt visszaköltözéséig teljesítette.

Olasz harctér, 1918. V. II/12

Nem álom, biz valé!

Héj beh szomorú héj!
Nem álom, biz valé.
Hah, ha rágondolok,
Még ma is borzassó!

Frissen ásvól, mely sir
Salongoll előltem,
Kint fenecrad lorka,
Szink fenekellen.

Sh! hissen csak álom,
Hogy is lenne valé,
Hissz alig két hete,
Hogy coll a bucsuó.

§ ah! hát mégis valé! ?
Megjött a rémes hir,
Kedves jó lelkém,
Hogy rád borult a sir!

Élt a magas mennyben
Angyala volt szűcség,
Sihietek hát léged
Szóke, szelid szépség.

Fajdalmunk sebérés,
Csak az az oresság,
A bírós halat, hogy
Boklog vagy odavál.

Frissen a te lizla
Eltked megérdemi,
Kint jobbal bírhol
Eltellen lemi.

Imádkozom érte,
Édes kis Gyúgcskám,
Van a jó Istenne
Hallgatni fog reám!

Te meg drága Angyal
Élt mindnyájunk felét,

Vigyázz reám, ki ill
Kessze, kint szűcsédek!

Jff. Banekovich János
háj.

CSENDES A FALU...

Mihály, 1918. július hó.

Az etnografusok azt mondják a magyar nép általános jellemzőkén, hogy: „A magyar derült, vidám kedélyű, értelmes, de könnyen lobbanó természetű nép, mely természetrajznak megfelelően jelme is egyenes, nyílt és önérletes.”

Szűcséges jellemrajz. Búszke lehet, ki ennek a bár sokak által megvetett, félre ismert, lesajnált, meg-rágalmazott szépség fia lehet.

Szegény ez a nép — önhibáján kívül, — de értékes és — ugy látszik — nélkülözhetetlen az európai koncertben. Mindenesetre, ha nem is a nagybögt, de legalább a eselőt kezel ott.

Hanem...

Mintha ez a világot megrázó síhader ennek a mi népünknek a természetrajzát is megárintette volna! Még pedig durva, kiméltelen kézzel.

Mintha az a vidám derült kedély eltűnt volna a magyar föld színeiről!

Az ügyvezető bizottság a város közönsége körébe gyűjtött összegből a város pénztára utján a menekültek pénztárába áttart 1904 K 36 f, a menekültek pénzbeli segély nyújtott, élelemmel, tűzfával és a legszükségesebb ruhával igyekezett ellátni őket a hogy az otthonok elszórtat gyermekekkel a szeretet ünnepein efeléjtessze szomorú helyzetüket részletek, úgy az 1916. mint az 1917. évi karácsonyi alkalmával ajándékok gyűjtött és karácsonyi állított.

A menekültek ruhaszükségletének lehető fedezése végett a bizottság 1916. évi nov. hóban ruhanevelket gyűjtött, amely gyűjtés eredménye 215 db. különböző ruhanevel volt. Az ügyvezető bizottság a megfogyott pénzeszköz növelésére 1917. évi jan. hó 14-én dec. 8-án teadellatant rendezett, az első 2169 K 04 f, az utóbbi 4158 K 36 f. eredményezett, a menekültek javára 1917. év tavaszán a város és megyének nemesszárba és jómódú lakosaihoz intézett körlevelek utján 13644 K 33 f. 1918. tavaszán ismét 1738 K 30 f. gyűjtött a bizottság a jótékony közönségeinktől beérkezett egyéb közpénzeszközökön és természetbeli adományokon kívül.

A befolyt összegből a bizottság a menekülteket, indokolt esetben pénzbeli segített, részükre tüzelőanyagot, kőszén azonban, amiben a legnagyobb hiányt szenvedtek, ruhanevelket és lábbeli vásárolt részükre.

Az ügyvezető bizottság a menekültek részére a borbélyeszek központtól 30 kgr. talpbőrt szerzett be, amelyből 83 pár cipőt megfaltaltatott, 7 pár új cipőhöz adott alsó részt és számos javítást végeztetett, továbbá a bizottság a katonai kincstártól polgári férfiakatokat és fiataln férfi cipőket is szerzett be a menekültek részére, hogy az érdeki fannaként végző férfi menekültek megfelelő felsőruhával és lábbelivel elláthassa 1917. évi husvétkor a lisztet, burgonyát, babot, utóbb a zsírt is a menekültek iródjára ez része be a menekültek részére, máj 1917. évi november hó 1-től a kormány részéről Nagykanizsa r.-t. város tanácsa utján a menekültek természetbeli ellátására utalványozott naponként és lejenként 1 K értelmezési segélyből teljesen az ügyvezető bizottság látta el az iróda utján élelemmel a menekülteket.

(Váge köv.)

Jegyezzünk hadikölcsönt!

Máskor ???

Máskor ugy volt így aratókor, hogy estenden a mezőről hazatérő munkás nép — öröms jökdévben — végig dalolta a falut. Nem is egy csoport. Több is. Egymásután. Ahogy künn a mezőn össze verődött. Legkésőbbre maradt az uradalmi „bolg”. Az aztán — ember, asszony, leány, már mint kakas, marokrév, kötözé, 30—40 — olyan szépséges éjjeli zenét adott az embernek ingyen, hogy gyönyörűség volt hallgatni.

Az egy választás hangverseny volt a szó igazi értelmében. Mert ott futta mindenki, ahogy bírta, teli tüdővel.

A magyar — már mint a föld népe nem ismeri a dalkísérletet. Az, férfi, nő mindahány, az alaphangot énekel. Ott holmi tere, kvart, piáne kvint sehogyan sincs.

És mégis, mikor az a sokféle hangszínezet össze foly, a magas, szoprán a tenorral, az alt a bikát is megszégyenítő basszussal, mondhatni az valami gyönyörűség. Kivált ha a fehérsnépe nagyobb számban van a dalárdában. Olyan nem pipált aztán még az öreg Bethoven se, pedig az értette a dolgot.

Sokszor éjjel is elhallgattam ezt az operát, amint messziről kezdett felhangzani, majd mind-mind közelből jöve teljes mivoltában zengett-zugott, vége is meghalkulta, letompulva távozóban lágy zűmmögésben, elhalt.

Am ezt hallani kell. Azt az én rozsdás tollam semmikép sem tudja kellőképpen leírni.

Magyar jótékonyaság.

Igaz történet — tessék elolvánni.

Aratószavakkal kellene szólnunk Éva János nagybereki földes gazda jószívéről. Az ő cselekedetei, ugyanis megérdemli a megörökítést a saját hásszában, lévén ő talpig becsületes igaz magyar ember. Aki tudja s éri, hogy sok sebtől vérző néppontok hogyan kell segíteni.

Történt pedig az Ur 1918. évében, hogy Éva János belterekitött Nagykanizsára. A szíve hangja, hogy is Dr. Szekeres Józsefnél, újult a Szocialis Misszió elnöknőjénél tudakozódjék, mint kaphatna ő négy hadi árva, akiket azután ő atyai szívének igaz szeretetében részesítsen. Mert van neki saját szorgalmából 60 hold földje s még más hozzájárító vagyona, de örökös az nincs. Azt keres tehát igaz szívevel s nem kevesebbet, mint négyet, két fiút, két leányt.

Mert ő tudja, mi most a magyar ember kötelessége. Szeretettel gyógyítani a sebeket s nem újakat lüni a vérző szíveken. A nemesebbi elnök megörömlt a jó ember szavainak s igaz szándékának. Utána is igazította jó tanácsal, biztos tudni valóval Éva Jánost, hogy jó szíve szándéka-mián előbb megvalósulhasson. S Éva János lelkében nem olyanféle számlaláng égett. Azóta már megjárta az ország fővárosát s négy kis árva bebeszélte az árva tanyát, hogy a hatvan holdas birtok most má örökösökre mosolyg.

Ne nagyarázzuk tovább. Mondjuk igaz szívevel, áldja meg a jó Isten Éva Jánost jószágáért. De fúzzuk ide a tanulságot is — miért nincs nekünk e sivar időben sok Éva Janosunk, hogy annak a sok árvaunk szeméből ne csak a fájdalom, hanem az örömkönyve is hullna. Ez talán igaz élt megteremkenyitendő a szikkadt magyar fölét egy kis örömvirággal.

VERUS.

Itthon maradnak az öregek.

Az 1870—71-ben született legénység, amely máris a mögöttes országészekben teljesít szolgálatot, valamint az 1868—69-ben születettek nem küldhetők többé a hadrakelt sereghez.

Aki még nem hallotta, sajnálhatja.

Rögen volt ez.

Most nem így van.

Most sehogyan sincs.

A nőta kivessztet a faluból. Legfeljebb egy-két megkötyөгosodott borissák harangozza be a falut. Ámde az nem dal. Oh neszes ordítás. Amiben igazán nem telik kedve senkinek.

Mintha az orra vére folyna mindenkinek. Elcsendesült, megéneklut a falusi aratási este. Hangtalanul suban baba a munkás Csak fényes kaszajka villan a csillagfényen. Nincs élet. Nincs öröm. Nincs vidámság az esteinkben. Pedig aratunk.

Valszohgy ugy van a dolog, hogy a komor való, a laborn rettetness a vide elszólyított mindenkedvet, megfogyasztotta a személságot, oromban közszel megfogyott a derült kedélyt.

Értem.

Hissen mindenkinek van valakije ott!

Hissen mindenké felt valakit ott!

Hissen tán sokan könyves-bánatos szemmel-szívevel siratnak immáron valakit ott.

De tán majd beheged a seb, s tán megint némas-hangos lesz a falu így aratási estében, miut rögen — rögen...

NAGY VIRGIL

Adakozzunk a vak katonák részére!

HADIMILLIOMOSÉK.

Már szó ami szó, igen sokat írunk róluk. Még elbizáskod magukat s meglelt börtűben alig fognak elférni a hátszéküktől, hogy minden az ő nyelvetk harogja. Csakugyan igaz. Róluk szót az újságírókkel java része, a karikatúrák egész erdejé s a téma azért lövén ömlik és zúdít a riportere tolla alá, mert ok nem közönséges halmánok a nem is egy élték, hogy őket nem lehetne észre venni. Hangosok a beszélnek ok magukról, ha a környezet néma. Őket bántja a hallgatóság, ok feltűnői vágnak, őket észre kell venni mindenkinek. Megérdemlik! Bárki vágnak, feltűnői vágnak oly nagy, hogy mindenké feltűnői.

A minap történt a voltban, hogy ok sokat utaznak, járunk Tehetik Nekik alá a világ és a pénzszek zsák. Hangosan beszélnek, mint mindig. A szomszédba könek bele s most, a magyájtól várják. Az órákról folyik a társalgás. A drága, értékes órákról. S hadimilliomosné szíros ajka örömmel diepszésk, hogy neki is van értékes óra. Siltszér! A szíra kőbe s nagy az értéke. Ez a fő!

— Renaissance? — kérdi a szomszéd! Vagy barok, rokokó?

— Oh, ez nek volt az ő szívének, ennyit nem bírt el.

— Nem egyik sem! — válaszol neki hehvtre

— De — Szamukán! — milyen stílus is a mi óránk zengi hitveshész hadimilliomosné.

— Antik! — hangzik a válasz.

— Igen, igen, antik! — veszi át a bűdögn a szót, műveltség bizonyítékóként érilliomosné.

KARCOLO.

SZÍNHÁZ.

Csütörtökön Lehar Ferenc nagysikerű operettjét az „Éva”-t adták a dímszerzetben Komáromy Gizivel. Évát pompásan személyesítette, kifőnően kelet. Flauber gyatúlajdonos Tihanyi Béla adta, ki szép és kellemes énekvél és ügyes játékával lánt ki. Petyerdy Klot, mint műnudekor most is kedyes és elragadó volt. Borély Sándor kisebb szerepét töltött be, szerepét a legjobban adta. Fodor Arthur szintén a legjobban adta a szerepét és ügyes táncát a közönség tapsal honorálta. Vojnisk ökönyvölté Danis Jenő adta a legjobban. Még meg kell említenünk Aidor nővérket, kik művészi táncukkal méltán rá szolgáltak a közönség dícsőretére. Az előadás úgy anyagilag mint érköteléleg a legjobban sikerült s a közönség igen jól érezte magát.

A mult hét péntekjén és szombatián Areybasov Feltökonyesség c. öt felvonásos drámája volt soron. Forró színek, pilőző közönség, szufolt nézőtér — ez volt nagyjában a millieu, amelyben az előadás lefolyt. A várakozó közönség sorában sok a fiatal név, akiknek ugyancsak van mélt pirulniuk. Őket ad rá a színpad s okot a szűk környelmeisége, amely ilyen darabja is elviszi a fehér világot. A színpadon pedig örök hullában zug, morog az élet árja, hogy felkavarjon minden lézapot, minden sarat, ami a férfi és a női világ árnyeka, szennyi. Mi ismerjük már ezt a tolat. Márkán vonásokkal csapkodja oda a realizmus sötét szín-it. Nem tömpit, nem enyhít azokon semmit, mintha keserűs tönnsával az élet akarná megatálatni, hogy csak esakjódás éri azt, aki attól szépet, nemeset, idealist vár. Mert az életlen minden szívt romlott, számitó s amolyk nem ilyen keserten lakol balhiedelméért. — Szarvakat raknak a jónjokára, rajta nevet a világ s ó tragikus balhiedellel fűteti meg jószág árat, hogy nem tudott s nem akart alkalmazkodni. S az elgondolkoz a sötét orosk drámák, úgy találjuk — ide a reprezentáló művész érteket nagy lelki erőre, értékes művészi felfogásra van szüksége, hogy a da-

rabot jól játssza. Bele kell gázolnia érzésével az izapas órlébe, át kell itatnia lelkét a darab eszénének borus, szarkasztikus eszméitől. Akkor az élet eleven-ségével körüli a darab, teljes az illúzió. Talán így is történt művészeinknél. Ők nem játszották, ők át-élték a Föltékenység rettenetű drámáját.

Doktor János és Halasy Mariska az első dícséret kirúgójától. Meglehető megrázó játékok. Kár, hogy a hosszú szünetek a szenvedélybe való teljes beleélésnek ártalmat voltak és a cselekvés egyegét darabokra törték. A közönség ilyenkor elmaradhatna. Minden feltöltésben újónban kellett magukat beadni a megszakított eseményekbe és ez természetesen mindig új impresszionizmust hozt.

Ha ettől eltekintünk mindketten erős színekkel realizáltak Aryaboseo intencióit. Halasy Mariska át-hívta az élet s annak sódrába veti magát érzésével, szavaival egyaránt. Beszél, tesz, szendé, raffinált, anjút szerepe hozza magával. S bár mindenben művészi, megint rovársa vesszük olykor csaknem éneklő szövegtől. Ezt az egy hílát le kell törni arról a já-tékról, amelynek pártját ritkító a drámai ereje. Az igaz kritika sebes, de gyógyít is. Dokornál a játékbau csak a természet maradt erős. Hangterjedelmé nem bírja a szenvedély arkránszerű kitörését. F. Zalai Mariska most is tökéletes volt, mint mindig. Közön, The laste... (text is partially obscured and blurry)

morosság és szenvedés tapad, mert az elismerésnek még ez a negatív formája sem illeti őket.

**A DÉLZALAI TAKARÉKPÉNTÁR R.-TÁRS.
NAGYKANIZSÁN
mint hivatalos aláírási hely
a VIII. magyar hadikölcsönre**

Jegyzéssel az eredeti feltételek mellett elfogad
A jegyzéssel előnyösülésére a legmagasabb összeg erejéig ez évi december 31-ig 4 1/2%, azoult 1924. június 30-ig 5% mellett lombard kölcsönt nyújt.

Mit is kezdjek a pénzemmel?

Ha magammal hordom, ha a szekrényembe zárom, vagy a bank pénzöző szekrényébe, a szélbe zárom, vagy a hirtelenvaló rejttem, akkor semmi sem mond és id: semmi sem... (text is partially obscured and blurry)

Ha a takarékpénztárba teszem, akkor 3 1/2 százalékos jövedelmre. Ha házat vásárolok rajta, a mi árát... (text is partially obscured and blurry)

A záloglevelek 4-5% százalékos hoznak, a jelzálogpapírok 4-5-6-7-8-9-10% százalékos.

Ha a tőzsdére lépésközben, ha részvényeket vásárolok, akkor pénzem átlag 4-4 1/2% százalékos hozna. Igen sok részvény ez idő szerint kevesebb kamatot hoz 4 1/2% százaléknál; a részvényeknek igen csekély része 5-6% százalékos hoz; ha százalékos megjelölés kamatozás igen ritka és csak olyan esetekben fordul elő, amelyekben a hozam nem tekinthető teljesen biztosítottak. Remélhetem ugyan az árfolyom... (text is partially obscured and blurry)

A hadikölcsön ellenben 6-6 1/2% százalékos jövedelmre hoz nekem, részben kölcsönrel való megterhelése esetén és különböző más kombinációkban. Még többet is, 8-9-10% százalékos is. Amellett nem kell tartódnom semmivel, nem kell semmiféle munkát végeznem, adókedvezményeket élvezek és bizonyos vagyok egészen bizonyos abban, hogy tőkém jóval van elhelyezve; mert ha a hadikölcsön nem nyújtana teljes biztosítékot, ha az állam fizetésképtelenné válnék, akkor az egész közgazdaság is összeomlana, akkor egyetlen beruházás sem volna bizonyos, akkor a takarékbetétek, a záloglevelek és részvények nem érnének semmit.

Lehet-e tehát még kétségem az iránt, hogy mit is kezdjek a pénzemmel?

Előgyezni lehet a 'Pesti Magyar Kereskedelmi Bank' Nagyközvetítő Hivatalánál a fenti négy pénzüzetnél.

A hadifoglyartó gazdák

Elhívták, miszerint a náluk alkalmazásban lévő hadifoglyakat e hó 28-án végsőn délután 3 óráig a nagykanizsaiak az itteni... (text is partially obscured and blurry)

Adakozzunk a 'Vörös Kereszt'-nek és a katonák 'Rokkant alapja' javára.

Nem lehet megvárni vásárolni.

Még mindig a bizonytalanság ködében feleg a nem érmetek, mikénti ellátása, még mindig nincs határozott megállapodás aziránt, mi történik a nem termelők ellátásával.

A multak keserő tapasztalatai nem valami kellemes perspektívát nyújtanak a jövőre; különben nekünk kanizsaiaknak, hol az ellátatlanok oly kevesre kiválirányok voltak részesei az elmúlt gazdasági évben is, amikor az ellátatlanok száma oly elenyésző csekély volt a jövőendő arányokhoz mérten. Szegény ellátatlanok!!

A piac és a kereskedő uszora.

Amin eddig boszankodtunk, ma már szinte természetesen tartjuk. Ha pld. a piacon egy főtök 2 korona, egy tej káposzta 2 korona stb. Deafra, hogy a rendőrség közgei folyton a piacon lábatlanok, megkaszatani mégsem tudják, hogy bármilyen ár meg ne egyen azt egyik vagy másik felhított kereskedő vagy politikus, mangalicaképi hadimillió... (text is partially obscured and blurry)

Nekik az egyelőre úgy sem derül. Kárpótolják ők magukat mindenért, de a fix fizetésből tengő, tisztviselő osztályra átkos szállhat nehezéki mindez, mert az kárpótolni sehol nem tudja az uszora minden ráffaját, nekik rongyoskodniuk koptalnak kell, mert nincs ezek kez, aki e hiénákat felülről be végig értes közél nyakon ragadná s leheltenné tenné őket.

Lefoglalják a ruházóveteket.

A kereskedelmi miniszteriumban már elkészült az a rendelet, amely a ruhával özőt uszórának határozottan végez. A miniszternek az a terve, hogy ruhafaltványokat beszáj ki. Ezt megelőzően lefoglalja a rendelkezésre álló, a postakereskedőknel és szabónál található összes szöveteket.

A ruharendelő kibécséltása után csakis ruha utalványra lehet ruhát készíteni.

Tíz hetes bevárási időt kaphatnak a gazdák.

A honvédelmi miniszterrel kötötték a rendelet elkészített a főispáni hivatalhoz. A rendeletben arról kild értesítést a miniszter, hogy azok a gazdák, akik az aratási felmentésre javaslathoz hozták, de felmentésük még nincs elintézve, tíz hetes bevárási engedélyt kaphatnak. A rendelet és köv. kikötések szól:

Az aratási szempontból eddig határidőre felmentett és további felmentésre javaslathoz hozott gazdák, kiknek felmentése nincsen elintézve, de bevárási engedély meg van és annak határideje lejárt, az aratási felmentés esetében tíz hetes bevárási engedélyt kaphatnak kaphatnak ehhez hasonló bevárási engedélyt azok is, akik a katonasághoz besoroztatnak, de még nem léptek szidreig a hadsereg kötelékébe. Szabadonon levőknek bevárási engedélyt nem adnak.

A 'BERLIN' nagyszínház színházban

szombathoz vasárnap nagy sláger műsor kerül bemutatásra. Minden egyes kó a kinematográfia leg-zebb alkotása. A 'BERLIN' színház szombat és vasárnap pendikvill érdekességnek ígérkező műsorára, már most felhívjuk m. t. közönség szive figyelmét.

— Egy jó házból való leány, jó fizetéssel azonnal felvétetik Ifj. Wajdits József köznyereskedésében.

KRITIKUS.

HIREK.

A főgimnázium Értesítője.

A főgimnázium tanultól az évről nyomatott Értesítőt szerdán, július 24-án, délelőtt 9 órakor kapták meg az igazgatói irodában. — Az Értesítő ügyes összeállításáról Horváth György főgimnáziumi igazgatót illeti a dícséret. — Az Értesítő keretében becsuszatja Dr. Lukács József és Kovács Antal az ifjú tanári karunk két buzgó és munkás elhunyt tagját: László Józsefet és Ince Istvánt.

A hadimilliomosok.

Valahányszor a hadimilliomosok ügyeit nyilvánosan szóvá teszik, az az érzésünk, hogy az a sok rossz, amit rájuk válnak, nem öszinte meggyőződésből fakad. Van helyes véleményünk az ügyről, valami szerepszerű sóvárgó utalást, valami olyat lehet kiérteni belőle, hogy bárcsak engem is úgy szidnának.

A kritikának nincs meg az a nyugtató, cato magánlára emelkedő becsületi lapja, ami emérek kérdések tárgyalásához szükséges. Így aztán nem is sokat használt, inkább árt. Az apostrofáltakban bizonyos adatokat elpárt, hirtelenpárt az egyik, amiól ugyan nyugodtan elszáznak, érzésünk és gyönyök óvatlanul kikölik. Szinte rosszul az események váltak beírás, ha valamelyik nagy ártó nem úgy kálkodik belé, de tan még a hátrahagyás is járulandó lenne, csak hogy történjek róla. Szidások csak elrejtésnek, volt egyelőre kritikának, azo-lyan ésszel nem így kell bánnunk. Ne szólnánk rólok egy szó se, de tegyék lehetetlenül azelmeiket. Vegyék el tőlök azt, amihöz vér, könny, nyu-

KIRÁLY-SÖRFÖZDE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NAGYKANIZSÁN.

FELHÍVÁS.

A „Király-Sörfözde részvénytársaság” Nagykanizsán 1918. évi július hó 20. napján tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy a részvénytökeket 300000 koronáról 400000 koronára való felemelése céljából 5000 darab egyenkint 200 korona névértékű névre szóló új részvényt bocsájt ki, mely részvényekre az eddigi részvényeseknek részvényeik arányában az elővétel jog biztosítottik ahként, hogy minden három darab egyenkint 200 korona névértékű részvény után, egy darab új kibocsájtású 200 korona névértékű részvény esik, melyért darabonként K 405— fizetendő be, ezen összegből K 200— a részvénytökéhez, K 200— pedig a tartalékalaphoz csatoltatik és 5 korona a felmerülő költségekre fordítottik.

Felhivatnak tehát a részvényesek, hogy elővételi joguk gyakorlását, részvényeik bemutatását mellett, legkésőbb 1918. évi augusztus hó 15. napjáig a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagykanizsai fiókjának pénztáránál bejelenteni és ugyanott minden darab új részvény után

405 koronát legkésőbb 1918. évi augusztus hó 15. napjáig

befizetni sziveskedjenek.

Aki a megállapított határidőig elővételi jogának gyakorlását be nem jelenti, vagy a befizetés teljesítését elmulasztja, ezen elővételi jogát elveszti.

Az új részvényekből csak egész részvények adhatók ki.

Az új részvények már a folyó 1917/18-iki üzletév nyereségében részesednek.

Azon részvényeket, melyekre vonatkozólag a részvényesek elővételi jogukat nem gyakorolják, vagy amelyekre a befizetést pontosan nem teljesítik, az igazgatóság fogja értékesíteni.

Nagykanizsa, 1918. július hó 20.

AZ IGAZGATÓSÁG.

**CLUBSPECIALITÉ CIGARETTAPAPIR ÉS HÜVELY
MODIANO**

IGYÁZZUNK A VÉDJEGYRE

C. W. Modiano